

Kubod36@mail.ru

Нашрияи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Қубодиён

ТАБРИКОТИ ФАЙЗУЛЛОЗОДА ЗАФАР ХАЙРУЛЛО БАХШИДА БА РӯЗИ ТАЪСИСӢИ ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ МАМЛАКАТ

Имсол аз таъсисёбии Артиши миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон 25 сол пур мешавад. Ба ин муносибат меҳодам тамоми хизматчиёни ҳарбӣ ва сокинони ноҳияро самимона табрику муборакбод намоям ва орзуманди онам, ки дар Ватани азизамон ҳамеша сулҳу амонӣ пойдор ва зиндагии тинҷу осуда насиби мардуми кишвар бошад.

Воқеан, Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон тайи 25 соли фаъолият рӯзҳои саҳту сангинро пушти сар карда, аз озмоишҳои шадиди ин солҳо гузаштанд ва имрӯз ба нерӯи қудратманди низомӣ, муҳофизии сулҳу субот ва ба ҳомии фазои оромӣ осудаи кишвар табдил ёфтаанд ва барои ҳифзи бозёфтими марзубуми Ватани азиз содиқона хидмат намуда истодаанд.

Албатта, Артиши миллии мо баръакси дигар ҷумҳуриҳои собиқ Шӯравӣ, ки дар он давра аллакай ба ҳиссаи мероси худ аслиҳаву техникаи ҳарбӣ ва иншооти дигар заминаҳои моддиву техникӣ, инчунин инфрасохтори низомӣ соҳиб шуда буданд, бе ягон таҳкурсии зарурӣ, яънебе пойгоҳи аввалия ва бе базаи моддиву техникӣ ташкил карда шуд.

Маҳз бо дастгирӣ ва ғамхорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий–Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз он артише, дар солҳои аввали Истиқлолият аризи вучуд мекард ва теъдоди ночизи яроқи техникаи ҳарбиро дошт, имрӯз ба як артиши тавоно ва замонавӣ табдил дода шуд, ки дорои техникаи ҳарбии пурқувват, биноҳои маъмури замонавӣ, таълимгоҳҳои муччаҳаҳз бо таҷхизоти муосир, машқгоҳҳо ва мутахассисони баландпояи ҳарбӣ мебошад.

Аз замони таъсисёбии артиш вақти зиёде нагузашта, ба души он яқоя бо дигар мақомоту сохторҳои ҳифзи ҳуқуқ вазифаи басо муҳим ва масъулиятнок, яъне таъ-

мини суботу оромӣ ва амнияти кишвар вогуздор гардид. Тӯли 25 сол афсарону сарбозони Артиши милли аз имтиҳони ҷиддии ҳаёт, мактаби мардонагӣ ва муборизаву набрдҳои сангин сарбаландона гузашта, барои ҳифзи обу хоки сарзамини аҷдодӣ ва ҳимояи давовардҳои Истиқлолият хизмати содиқонаву арзандаи худро ба ҷой овардаанд.

Дар ин мубориза ва набардҳо садҳо нафар фарзандони содиқи Ватан ҷони худро аз даст дода, дахҳо нафари дигар маъҷубу маҷрӯҳ гардиданд, ки мо қаҳрамонӣ корнамоӣ ва хотираи неки онҳоро ҳамеша пос медорем. Солҳое, ки ташкил ва таъсиси ниҳоду сохторҳои қудратӣ ногузир буд, бӯҳрони молиявӣ тамоми соҳаҳои ҳаёти кишварро фаро гирифта, барои амалӣ сохтани ҳадафу мақсадҳои неки имкон намерод. Бо вучуди дар ҳаёти сиёсӣ иқтисодӣ ва иҷтимоӣ кишвар мушкilotу душворҳои зиёде ҷой доштан, бо талошу заҳмати зиёди роҳбарияти давлату Ҳукумат, Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба як нерӯи тавоно ва қафилӣ амнияти давлат табдил ёфтанд.

Бо ин ниятҳои неки бори дигар ҳайати шахсии ҳамаи ҷузъу томҳо, тамоми хизматчиёни ҳарбӣ ва сокинони ноҳияро ба муносибати Рӯзи таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳ табрик намуда, ба ҳомиёни воқеии кишвар саломативу хонаободӣ, дар ҳифзи осудагиву оромии Ватан барори қор ва ба Тоҷикистони азизамон сулҳу суботи ҷовидона орзу менамоям.

Меҳмонони азиз!

Боиси хушнудӣ ва сарфарозист, ки масъалаи таъмини оби нӯшокии маркази ноҳияи Қубодиён пас аз солҳои тӯлонии аз қор мондан бо дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, кумаки молиявии кишвари Ҷопон ва маблағгузори Корхонаи фаръии давлатии “Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ”-и Ҷумҳурии Тоҷикистон имрӯз дубора ба фаъолият шурӯ менамояд.

СУҲАНРОНИИ ФАЙЗУЛЛОЗОДА ЗАФАР ХАЙРУЛЛО ДАР ТАЪРИХИ 21.02.2018, ДАР МАРОСИМИ ОҶОЗИ ФАЪОЛИЯТИ ШАБАКАИ ОБТАЪМИНКУНИИ НОҲИЯ

Қобили зикр аст, ки ҳамкориҳои сатҳи гуногуни дучонибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишвари Ҷопон сол аз сол густариш ёфта, ин раванд барои қавӣ гаштани дӯстии халқҳои ҳарду кишвар аҳамияти махсусро касб намуда, баривочу равнақи иқтисодиву иҷтимоии тарафайн мусоидат намуда истодааст. Самараи ҳамкориҳои судманди ҳарду ҷониб имрӯз дар рушди босуботи ноҳияи Қубодиён бо амалӣ гаштани лоиҳаҳое, ки аз тарафи давлати Ҷопон маблағгузорӣ шудаанд, эҳсос гардида, боиси хушнудиву сарфарозии мардуми ноҳия гардидааст.

Сохта ва ба истифода додани қорхонаи Ҷамъияти саҳҳомии пӯшидаи “Аввалин”, ки яке аз нахустин қорхонаи қоркард ва истеҳсоли маҳсулот аз гиёҳи ширинбия мебошад, ҳамчунин сохта ва ба истифода додани маркази саломатии Зиракӣ, бунгоҳи саломатии Навбахор ва пойгоҳи обкашии “Тоҷикистон” аз намунаҳои муҳими лоиҳаҳое мебошанд, ки бодастгирии давлати Ҷопон амалӣ карда шудаанд.

Таҷрибаи кишвари Ҷопон дар роҳандозии лоиҳаҳои марбут ба таъминкунии бо оби нӯшоқӣ дар минтақаҳои гуногуни олам, алалхусус кишварҳое, ки ба дастрасии оби нӯшоқӣ танқисӣ мекашанд, басо бузург аст.

Сафорати Ҷопон барои амали гардонии лоиҳаи бехтар намудани шабакаи оби нӯшоқӣ дар ноҳияи

Қубодиён тибқи шартномаи грантӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Қубодиён ба маблағи зиёда аз 84 ҳазор доллари амрикоӣ, баробар ба беш аз 705 ҳазор сомонӣ саҳмгузорӣ намуда, дар натиҷаи амалисозии маблағҳои мазкур дар ноҳия иншооти пойгоҳҳои таъминкунанди оби нӯшоқӣ дар деҳаи Аҳча ва Қиёт таъмир гардида, таҷхизоти зарурӣ, аз ҷумла трансформатор, дастгоҳи безаргардонии об харидорӣ карда шуда, қубурҳои обгузар таъмир карда шуданд. Боиси ёдоварист, ки Қорхонаи фаръии давлатии “Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ”-и Ҷумҳурии Тоҷикистон низ барои қорҳои таъмиру аз навсозӣ ва барқароркунии пойгоҳҳои обкашӣ ба маблағи 200 ҳазор сомонӣ саҳмгузорӣ намудааст.

Дар натиҷаи фаъолияти пойгоҳҳои обкашии воқеъ дар деҳаҳои Аҳча ва Қиёт муассисаҳои иҷтимоӣ, бучетию ғайри бучетӣ, манзилҳои сокинони маркази ноҳия ва деҳаҳои атроф бо оби нӯшокии аз ҷиҳати экологӣ тоза таъмин гардида, наздики 60 дарсади аҳолии Ҷамоати шаҳраки Қубодиён ва Ҷамоати деҳоти ба номи Носири Хусрав, ки беш аз 20 ҳазор нафарро дар бар мегирад, аз истифодаи оби нӯшоқӣ баҳраманд мегарданд. Имрӯз аксарияти муассисаҳои соҳаҳои тандурустӣ ва маорифи маркази ноҳия аллакай ба шабакаи таъмини оби нӯшоқӣ пайваست шудаанд.

Бояд қайд намуд, ки

ифтитоҳи иншооти мазкур дар арафаи оғози расмӣ амалишавии ташаббуси байналмилалӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий– Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи 10 солаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018 – 2028” басо мантиқӣ мебошад.

Набояд фаромӯш кард, ки сокинони маркази ноҳияи Қубодиён тайи солҳои ахир аз норасоии оби нӯшоқӣ танқисӣ қашида, эҳтиёҷоти худро ба об ба дӯшворӣ таъмин менамуданд. Бинобар ин, моро зарур аст, ки бо риояи фарҳақи масъулиятшиносӣ истифодаи обро оқилона ва сарфакорона ба роҳ монда, бо ин амал истифодаи самаранок ва тӯлонии шабакаи обтаъминкуниро таъмин намоем.

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлати ноҳияи Қубодиён барои дастгирии молиявӣ ҷиҳати барқарор намудани шабакаи оби нӯшокии маркази ноҳияи Қубодиён ба сафорати Ҷопон ва Қорхонаи фаръии давлатии “Ҳоҷагии манзилию коммуналӣ”-и Ҷумҳурии Тоҷикистон изҳори миннатдорӣ намуда, итминон дорем, ки ҳамкориҳои муштаракӣ мо бо ба истифода додани иншооти мазкур маҳдуд нагардида, ҳар ду ҷониб дар оянда барои роҳандозии лоиҳаҳои ҷадид дар соҳаҳои мухталифи ҳоҷагии халқ, бахусус соҳаҳои иҷтимоӣ ноҳия идора хоҳад ёфт.

ЧОРАБИНИИ ИДОНА

Дар толори Қасри фарҳангӣ ноҳия бахшида ба 25-умин солгарди таъсисёбии Қувваҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷлиси тантанавӣ ва чорабинии идона баргузор гардид.

Дар оғози чорабинӣ раиси ноҳияи Қубодиён Файзуллозода Зафар Хайрулло суҳанронӣ намуда, тамоми сокинони ноҳияро ба ин санаи таърихан муҳим табрик ва муборакбод гуфта, саҳми хизматчиёни ҳарбиро дар барқарорсозии сулҳу ваҳдати миллӣ ва хифзи яқпорчагии давлат басо бузург арзёбӣ намуд.

Зимни суҳанронӣ раиси ноҳия изҳор дошт, ки маҳз бо дастгирӣ ва ғамхорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз он артише, дар солҳои аввали Истиқлолият арзи вучуд мекард ва теъдоди ночизи яроқи техникаи ҳарбиро дошт, имрӯз ба як артиши тавоно ва замонавӣ табдил дода шуд, ки дорои техникаи ҳарбии пурқувват, биноҳои маъмури замонавӣ, таълимгоҳҳои мучаххаз бо таҷхизоти муосир, машқгоҳҳо ва мутахассисони баландпояи ҳарбӣ мебошад.

Дар ин чорабинӣ комиссари ҳарбии ноҳия Сайдалиев Ш. ба суҳан баромада, изҳор дошт, ки имрӯзҳо бо дастгирӣ бевоқифӣ Пешво имиллат, Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Генерали Артиш, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тамоми қисмҳои ҳарбӣ низомии Қувваҳои Мусаллаҳи Тоҷикистони соҳибистиклол дорои техникӣ

каву лавозимотҳои муосири ҳарбӣ, синфҳои таълими мучаххаз бо таҷхизоти замонавӣ, воситаҳои пайвастандан кайҳонӣ, машқгоҳҳои баргузори тадринҳои тактикӣ, аз ҷумла тактикаи зидди террористӣ буда, тамоми шароитҳои муосир ва замонавӣ барои сарбозону афсарон муҳайё карда шудааст.

Дар сафи Артиши миллӣ як қатор ҷавонони аз ҷиҳати ҷисмонӣ обутаб ёфта, зираку чолок ва дорои тарбияи баланди ватандӯстиву ифтихори миллӣ сарбаландона адои хизмат намуда, мактаби бузурги шӯҷоату мардонагиро дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ меомӯзанд.

Дар фарҷоми чорабинӣ раиси ноҳияи Қубодиён мувофиқи фармони вазиси мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 ноябри соли 2017, №812 аз тарафи Комиссариати ҳарбии ноҳия барои хизмати софдилона ва иштироки фаъолна дар баргузори машқҳои низомӣ дар размоишгоҳи “Ҳарбмайдон” бо медали “Барои таҳкими иттиҳоди ҳарбӣ” сарфароз гардонид шуд.

Ҳамзамон ба чор нафар хизматчиёни ҳарбӣ ифтихорномаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия тақдим карда шуд.

Дар қисмати дуввуми чорабинӣ ҳунармондону сарояндагонӣ маъруфи ноҳия бо дастовези суруду таронаҳои ватанҳои ба чорабинии тантанавӣ ҷилои тоза бахшиданд.

С. ХАЛИФАЕВ,
мудирӣ шӯъбаи рушди
иҷтимоӣ ва робита бо ҷомеаи
дастгоҳи раиси ноҳия

АРТИШИ МИЛЛӢ – МАКТАБИ ШУҶОАТУ МАРДОНАГӢ

25-умин сол аст, ки Рӯзи Қувваҳои мусаллаҳ таҷлил мешавад ва кас меҳодад таърихи таъсиси Артиши миллиро варақ зада роҳи тайкардаи онро пеши назар орад. Қувваҳои Мусаллаҳи Тоҷикистон бо он ки қанги дохилиро пушти сар гузоштааст дар миёни нерӯҳои ҳарбии ҳамаи кишварҳои ҳамсоя таҷрибадортар аст. Замоне, ки бо муҳолифони мусаллаҳ меҷангид, басо таҷрибаҳои қангиро низ омӯхт ва имрӯз онро такмил медиҳад. Насли ҷавон бояд донанд, ки Артиши миллии мо дар қадом шароит бунёд шуд ва тӯли ин муддат то қучо рушд кард ва таҷриба андӯхт. Ва инак дар бораи таърихи таъсиси Қувваҳои мусаллаҳ муҳтасар ёдоварӣ мекунем.

Ҳукумати мамлакат бо вучуди мушкилоти зиёди иқтисодиву молиявӣ ҳанӯз дар аввали солҳои Иттиқолияти давлатӣ ба таҷдиду азнавсозии инфрасохтор ва таъсиси ҷузъу томҳои махсусгардонидашуда эътибори ҷиддӣ дода, дар баробари таъминоти онҳо бо техникаву таҷхизоти муосир, ба оморасозии кадрҳои баландхисоси низомӣ шурӯъ намуда буд. Афсарону сарбозони Қувваҳои Мусаллаҳ дар солҳои душвори муҳолифати дохилӣ (1992-1997) қарзи ватандорӣ хешро садоқатмандона иҷро намуда, дар роҳи ба эътидол овардани вазият, таъмини сулҳу субот ва безаргардонидани гурӯҳҳои экстремистиву террористӣ рисолати худро ба таври шоиста адо мекарданд.

То соли 1997 Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз се навъи асосӣ, Қўшунҳои хушкигард, Қувваҳои ҳарбӣ-ҳавоӣ ва Қўшунҳои мудофияи зидди ҳавоӣ иборат буд. Ба ғайр аз ҷузъу томҳои тобеи навъҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, ҳамзамон дар тобеияти Вазорати мудофия қисму воҳидҳои низомии алоҳида низ фаъолият менамоянд. Аз ҷумлаи онҳо Литсейи ҳарбӣ, Донишқадаи ҳарбӣ, Полки комендантӣ, қисмҳои ҳарбии таъминотӣ ва дигар идораҳои ҳарбӣ мебошанд, ки аксари онҳо аз солҳои аввали ташкилҳои Артиши миллии Тоҷикистон таъсис ёфта, вобаста ба иҷрои вазифаҳои муҳими соҳавӣ қорҳои зиёде амалӣ менамоянд.

Дар натиҷаи ислохоти ҳарбӣ дар Артиши миллии Тоҷикистон, ки аз рӯзҳои бунёди Қувваҳои Мусаллаҳ оғоз гардида, он ҳанӯз идома дорад, қорҳои хеле зиёд ба сомон расонида шуданд. Дар ин замина Сарситод ба Ситоди генералӣ табдил ёфт, Қувваҳои ҳарбӣ-ҳавоӣ ва мудофияи зидди ҳавоӣ муттаҳид гардонид шуд, дар заминаи Колечи Олии низомӣ Донишқадаи ҳарбӣ таъсис ёфт, дар сохтори бисёре аз қисмҳои низомӣ дигаргуниҳои зиёд ворид карда шуд ва аз ҳама муҳим бо назардошти таҳдиди ҳатарҳои ҷаҳони муосир навъи сеюми Қувваҳои мусаллаҳ, ё худ Қўшунҳои зудамал дар ҳайати Артиши миллии Тоҷикистон таъсис дода шуд.

Қўшунҳои хушкигард соли 1993 ташкил шуда аз сершумортарини навъи Қувваҳои мусаллаҳ аст. Қўшунҳои хушкигард 70 дар сади шумораи умумии Артиши миллии Тоҷикистонро ташкил медиҳанд. Дар ҳайати Қўшунҳои хушкигард асосан ҷузъу томҳои низомии савораи тирандоз, танкӣ ва артиллерия

фаъолият мекунанд. Ҳамасола қисмҳои низомии ин навъи Қувваҳои Мусаллаҳ дар гўшаҳои гуногуни ҷумҳурӣ мустақилона ва ё дар якҷоягӣ бо ҷузъу томҳои сохторҳои қудратии мамлакат машқҳои васеи низомӣ доир намуда, омодагии ҷангии худро пайваста сайқал медиҳанд.

Қувваҳои ҳарбӣ-ҳавоии ҷумҳурӣ аз нахустини навъи Қувваҳои мусаллаҳ ба шумор рафта, он ҳамсолу ҳамқадами Артиши миллӣ мебошад. Қўшунҳои мудофияи зидди ҳавоӣ бошад, соли 1994 ташкил ёфтааст. Дар натиҷаи ворид намудани ислохоти ҳарбӣ ва бо назардошти ҳадафу вазифаҳои ягона, соли 2005 ин ду навъи Қувваҳои Мусаллаҳ муттаҳид гардонид шуданд.

Дар замони муосир қувваи асосие, ки ба амнияти минтақавию ҷаҳонӣ таҳдиди ҳатар мекунад, ин терроризми байналмилалӣ ва экстремизми сиёсӣ аст. Аз ин рӯ, ҳадафи асосии бунёди Қўшунҳои зудамал ин қорӣ намудани усулҳои нави омодагӣ бар зидди ин гуна нерӯҳо ва дар маҷмӯъ зудамал ва қобили ҷангу ҳарб намудани ҳама Қувваҳои Мусаллаҳ аст.

Қўшунҳои зудамали Вазорати мудофия ба Фармони Президенти мамлакат моҳи сентябри соли 2003 бунёд ёфтааст. Бунёди ин навъи Қувваҳои Мусаллаҳи ҷумҳурӣ дар доираи навсозӣ ва бе зиёд намудани шумораи умумии артиши миллии Тоҷикистон сурат гирифт. Ба ҳайати он ҳама қисмҳои низомии десантӣ, тирандозони қўхӣ, қисмҳои таъиноти махсус, Полки муҳандисӣ-сапёрӣ ва як қатор ҷузъу томҳои дигар шумил гаштанд. Айни ҳол ҷузъу томҳои Бригадаи десантӣ-зарбавии Қўшунҳои зудамали Вазорати мудофия ба Қувваҳои муштараки воқуниши фаврии кишварҳои аъзои Созмони аҳдномаи амнияти дастаҷамъӣ ва се баталёни он ба нерӯҳои муштараки зудамали минтақаи Осиёи Марказӣ шумил мебошанд.

Қувваҳои Мусаллаҳи кишвар дар ҳақиқат сипари боэътимоди давлат, ҳимоятгари асосии сокинони кишвар ва сулҳу ваҳдат дар ҷомеа мебошанд.

Бигзор дар сарзамини соҳибистиклоламон сулҳу оромӣ ҳамеша пойдор бошад ва мо тамоми саъю қўшиши худро ба он равона созем, ки сулҳу суботи комил ва ваҳдати миллӣ ба хотири ояндаи неки кишварамон устувору ҷовидон боқӣ монад.

Сайдалиев Шўҳрат Хасанҷонович,
Комиссари ҳарбии ноҳия

ХОТИРАҲОИ АСКАРӢ

Инсон дар зиндагии худ барои расидан ба касби қамолот марҳалаҳои гуногунро тай мекунад. Замони қўдакию мактабҳои, солҳои донишҷўӣ ва давраи хизмати ҳарбӣ. Ҳамаи ин як умр дар зехну хотираҳо нақш баста, ҳар гоҳе шахсро беихтиёр ба олами ҳаёлати рангин ва тақдорнашаванда мебаранд. Бахусус, хизмати аскарӣ яке аз барҷастатарин ва хотирмонтарини ин давраҳо ба шумор меравад. Ҳатто бо гузашти солҳои зиёд ҳам хотираҳои аскарӣ дар ёдҳо нақш баста фаромӯш намешаванд. Шояд сабаб дар он бошад, ки ин мактаби мардонагӣ ва обутобёбии ҷисм ва руҳи инсон аст. Аксар вақт мо шӯҳиди он мешавем, ки пируни рӯзгориди дар маҳфилу

маърақаҳо бештар аз давраи аскарнашон суҳбат мекунанд. Оре, чи ширину қолибанд ин суҳбатҳо, ин хотираҳо, воқеан, дарси зиндагианд. Бобои Ҷовлибой низ аз зумраи онҳоест, ки кас меҳодад дуру дароз дар суҳбаташ бошад ва аз хотироти аскарнашон қиссаҳо шунавад. Вай соди 1954 дар ноҳияи Қубодиён деҳаи Чимгилиш ба дунё омадааст. Баъди хатми мактаби миёна ба омӯзишгоҳи кооперативии шаҳри Тирмиз дохил шуда онро соли 1974 хатм намудааст. Солҳои 1975 -1977 дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Шўравӣ дар шаҳри Иркутск хизмат қадааст. Рафтори намунавӣ ва хизматҳои шоёнро ба назар гирифта вайро борҳо бо ифтихорномаву

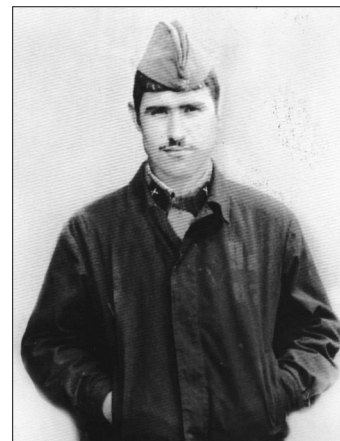
нишони сарисинагӣ сарфароз гардониданд. Баъди хизмати ҳарбӣ барои ба Афғонистон фиристодан соли 1978 дубора аз тарафи комиссариати ҳарбӣ даъват шуда, аз курси тайёрии ҳарбӣ дар шаҳри Тирмиз гузаштааст, аммо хушбахтона

вайро ба он чо нафиристоданд. Бобои Ҷовлибой муддати 15 сол дар соҳаи савдо фаъолият намуда, ба мардум хизмат кардааст. Ҳоло бошад давлати пирӣ меронад ва ба сину соли худ нигоҳ накарда ба деҳқонӣ машғул аст. Вай дар ҳамаи қорҳои ҷамъиятӣ фаъол буда ба ҷавонон насихату маслиҳат медиҳад. Мо кормандони идораи рўзномаи «Тахти Кубод» Бобои Ҷовлибой ва дар шахсияти вай тамоми қасонери, ки дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ хизмат кардаанд ва хизмат карда истодаанд ба муносибати 23 феврал – Рӯзи Артиши миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон табрик гуфта барояшон ҳонабодӣ ва қомеъҳои хоҳонем.

Маҳмудҷони АБДУЛАХАД,
омӯзгори МТМУ-и №50

АКСИ ДАВРОНИ САРБОЗИИ МАН

Ҳочаев Давлатшох, сокини ҷамоати Тахти Сангин, деҳаи Ҷарқургон солҳои 1983-85 дар шаҳри Маввинки Германия ба ҳайси сарбози қаторӣ -артилерист адои хизмат кардааст.

БУНЁДГУЗОРИ АРТИШИ МИЛЛӢ

Дар Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон омадааст, ки: «Ҳифзи Ватан, ҳимояи манфиатҳои давлат, таҳкими истиқлолият ва иқтидори мудофиавии он вазифаи муқаддаси шаҳрванд аст».

Оре, «Мо баъди ҳазор сол ба шарофати истиқлолият соҳиби артиши миллиӣ шудем. Шу-кронаи онро мекунем, ки Қувваҳои Мусаллаҳи худро бунёд карда тавонистем. Вале ин ханӯз кам аст. Дар назди неруҳои низозии мо қорҳои бисёре истодаанд. Мо меҳокем, ки низозии мо чун падару бобои худ бо халқ ҳамдilu ҳамнафас бошанд, аз ҷониби шаҳрвандон чун ҳимоятгари Ватан пазируфта шаванд. Аз ин рӯ, ҳар як афсару сарбозро лозим аст, ки бехтарин анъанаҳои ҳарбиро ривоч диҳанд, аз интизоми намунавӣ, матонат ва садоқати ба халқу Ватан доштаи наслҳои гузашта сабақ гиранд».

Ҳифзи Ватан, дастовардҳои истиқлолият ва сулҳу осоиш вазифаи муқаддас ва шарафӣ бузург аст. Дар ин замина шартӣ муҳимтар он аст, ки эҳсоси соҳибватан буданро дар худ парвариш диҳем,ба қадри ин неъматӣ бебаҳо бирасем ва ватандориро мароми зиндагии ҳеш созем. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пеш-вои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ин бора гуфтаанд:

«Ватандорӣ бахти бузург аст, вале ба қадри истиқлолияти миллий ва давлати соҳибхитӣ расида тавонистан аз он ҳам болотар аст. Зеро соҳибватан будан, тақдирӣ фарзандон, тақдирӣ миллат, забон ва иқтисоду фарҳанги ҳешро дар даст доштан на ба ҳар халқу миллат ба осонӣ муяссар мегардад».

Хизмат қардан ба Ватан, аслан хизмат қар-

дан ба падару модар, барои некуаҳволии фар-зандон ва ободии рӯзгори худӣ инсон аст.

Имрӯз вазифаҳои ҳар як шаҳрванди некуҳ ва ҳар тоҷики ватандӯст, аз хурд то бузург, аф-зудан ба дастовардҳои истиқлолият ва таҳкими рукнҳои давлатдорӣ аст, ки яке аз ин рукнҳо Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад».

Бунёд ва таҳкими Қувваҳои мусаллаҳ дар таърихи навини давлатдорӣ тоҷикон ва дар қорномаи Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон саҳифаи дурахшоне мебошад.

Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун қафилӣ амният ва истиқлоли мамла-кат ва ҳамчун Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо таъя ба меъёрҳои Конститутсия ва қонунҳои марбути муҳофизати Ватан ва дифоъ аз манфиатҳои мамлакатро вазифаи асосии давлат ва қори та-моми халқ муайян намуда, масъалаҳои воба-ста ба таҳкиму тақмили артиши миллий, фаъо-лияти он, омодагии доимии ҷангии қушӯнҳо ва ҳаёти ҳарбиро дар маркази диққати худ қарор дода, барои боз ҳам бехтар қардани шароити хизмат ва аҳволи моддио маишии хизматчиё-ни ҳарбӣ пайваста ғамхорӣ менамояд.

Роҳбари муаззими мардуми тоҷик ҷавонорро неруи пешбар ва созанда номида, итминон дорад, ки насли ҷавони мамлакат дар қори ҳифзи дастовардҳои истиқлолият ва сулҳу осоиши мамлакат аз худ масъулиятнокӣ зоҳир менамоянд.

Сарвари мамлакат сафҳои Артиши Мил-лиро на танҳо ҷои адо қардани қарзи фарзан-

Пешвои миллат, Қаҳрамони Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид мекунад, ки «Ваҳдат ва истиқлолияти миллий, ҳисси ватандӯстӣ, қушиши пойдору устувор нигоҳ доштани Ватани аҷдодӣ мавзӯҳои ҳастанд, ки ҳаmeshадикқати аҳли илму адабро ба худ ҷалб менамуданд. Имосол мо, тоҷикистониён бисту шашумин баҳори соҳибистиклолии Ва-тани маҳбубамонро қашн мегирем. Ин қашн дар шароите таҷлил мешавад, ки Ватани мо – Тоҷикистони соҳибистиклол бар марҳилаи нави таракқиёти худ дохилшуда, бо қадамҳои устувор барои боз ҳам пойдор қардонидани сулҳ, таҳкими арзишҳои давлати демокративу дунявӣ ва ҳуқуқбунёд пеш меравад.

Абдулло ИБРОҲИМЗОДА,
муфатиши прократура

ПАЁМИ РАҲНАМО

Дар Коллеҷи омӯзгорӣи ноҳияи Қубодиён бахшида ба муҳтавои Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий –Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рӯзи 13.01.2018 мизи мудаввар доир қардид. Дар он ҳамаи омӯзгорон ва донишҷӯён иштирок доштанд.

Дар навбати аввал директори Коллеҷи омӯзгорӣ номзади илмҳои педагогӣ С.Раҳимов бо суҳанони муқаддимаӣ мизи мудавварро ҳусни оғоз бахшид.Аз ҷумла қайд намуданд, ки Паёми ҳарсолаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий –Пеш-вои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба мақоми олии намояндагӣ ва қонунгузори кишвар яке аз рӯйдодҳои муҳими сиёсии ватани азизамон маҳсуб меёбад. Иҷроиши саривақтии ин ҳуҷҷати муҳиму ояндасоз имқон медиҳад, ки зиндагонӣ ва рӯзгори мардум боз ҳам бехтар қардад.

Оиди самтҳои асосии Паём омӯзгори Коллеҷ Мирҳуҷаев А баромад на-муд. Дигар омӯзгорон ва донишҷӯён дар шавбати худ баромад қарда, фи-қру андешаҳоишонро баён доштанд. Аз ҷумла қайд намуданд,ки эълон қардидани соли 2018 ҳамчун “Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” имқон медиҳад, ки ҷойҳои таърихӣи кишвари азизамон мазраи тамошобоби соқинони дохилию хориҷӣ қардад. Ин сол чун Соли ҷавонон ба фаъолияти дастовардҳои ҷавонон му-соидат ҳоҳад намуд, зеро ҷавонон бояд рӯ ба ҳунаромӯзӣ оваранд ва он ҳунарҳое, ки ниёгонамон бо он маъруфи оламиён қар-дида буданд аз нав эҳё қарда шаванд. Аз ин рӯ тасмим гирифта шуд,ки ҷавонони лаёқатманд дар баробари таҳсили илм ба омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ аз қабилӣ чакандузи, попури, кешбофӣ, дузандагӣ ва гайраҳо ҷалб қарданд.

Рӯ овардани ҷавонон ба фанҳои дақиқ, омӯзиши забонҳои хориҷӣ яке аз нуқтаҳои асосии Паём ба шумор меравад.

Ҷавонорро месазад,ки ба қадри та-лошу заҳматҳо ва дастгирҳои падаро-наи Президенти кишвар бирасанд ва та-моми неруи ҷавонии худро баҳри илму ҳунаромӯзӣ, навоарӣ, эҷодқорӣ, ва ихтироқорӣ сарф намоянд,

Ин қорабинӣ хеле судманд буда,қоллективи Коллеҷи омӯзгорӣ ба умқи суҳанони пурмуҳтавои дар Паём иро-ақардида мерасанд ва дар таълиму тарби-яи ҷавонони ватандусти қавиирода саҳми созгор гузошта баҳри пешрафту гулгулшу-қуфои аз ин ҳам бештари Тоҷикистони азизамон содиқона хизмат намоянд.

Шарипова Г.
Ҷонишини директор,
Маматқулов У,
аз Коллеҷи омӯзгори

Имрӯз масъалаҳои марбут ба ҳаёти ҷавонон ҳаmeshа мавриди тавачҷуи ҳуқумати мамлакат ва аҳли ҷомеа қарор дорад. Вале қоста қардидани ахлоқи қисме аз наврастони ҷавонон ва ба қиноят даст задани иддае аз онҳо боиси нигарони қардидааст. Мақсад аз ин гуфтаҳо қинояти қоратқарие мебошад, ки аз ҷониби як ҷавон содир қардидааст.

ҲАЁТУ МАРГРО ОБРЎВУ ШОИСТАГӢ МЕБОЯД (ё чӣ тавр фикри сарватманд шудан Қомилро ба маҳбас бурд!)

Зистан барои инсонҳое, ки бо дасту дили нопок ба ному нишон, қавму на-жод, дину мазҳаб иснод оварда ҳиёнат мекунанд, ношоиста аст. Дуруст аст, ки як қадими ноҷ тақдирӣ дилхоҳ фардору ҳал ва ҳаёташро доғдор мекунад. Мушоҳидаҳо тавре нишон медиҳад бо вучуди шароити пасти иқтисодӣ ва кам будани музди маош дар ҷомеа ҳастанд қавононе, ки қаноатро пеша намуда бо меҳнати ҳалолу содиқона қору зиндагӣ мекунанд. Чунин ашҳос ба мушқилҳои зиндагӣ нанигариста ба оян-даи неҳ ва фардои аз имрӯза ҳам ҳубтару бехтар умед мебандад. Фаъолияти ингуна инсонҳои заҳматқаш на ҳамаи ҷавонони ҳамолашонро ҳуш меояд ва аз он пайра-ви қардан намеҳоянд,ки ҷойи таасуф аст. Аз ҷумла қиссаи гӯшношуниди Қомил ном ҷавон, ки бо қурми дуздӣ борҳо ба даст афтода маҳбасӣ гаштааст, лек аз амалҳои нангинаш ҳулосаи қарқорӣ набароварда, ин дафъа низ меҳост пули бе қарди миён ба даст орад. Ё қайҳо ба доми нафс гирифторм шуда, ҳаmeshа аз ҳисоби дуздии мағозаву дӯқон ва ҳонаи ҳамосяҳо қоми ҳешро ши-рин месохт. Ин дуздӣ пухтакорм бо мақсади қорат намудану қашндани тамоми ас-бобу анҷоми рӯзгори ҳонаи ҳамосяашон, ки ба онҳо нону намақхур буд, аз тари-қии шаб истифода бурда, пешорӯи қаш-ми соқинони бинои ҳамашафат бо ман-зили истиқоматиаш яҳдон, деги афғонӣ, гуштқиммақунаки барқӣ, қангқашақу телеқизори қимматбаҳоро фурухтааст. Ба соҳибони қандин ошқонаҳо рақами теле-фони худро додаст, то дар ҳолати зарури қарояш занг зананд, ё омодааст мурабову хӯришҳо ва нӯшобҳои ҳуштам аз ҳар гуна меваҳо омода қардидани дӯздидаашро фурушад.

Ҳамон рӯзе, ки соқини қӯчаи сомонӣ,

ҳонаи 15, ҳуҷраи 2 Орзиқул ҳамоҳи шавҳараш Рустам Қолматов барои муолиҷаву аёдати фарзандонаш озими са-фар ба кишвари Рӯссия буданд, Қомил як соат пеш ба ҳусели онҳо омада, шояд дар дил нақшаҳои нопоқашро таҳрезӣ ме-қард. Соҳибқоназан пешомади бақеро ҳис қардагӣ барин ба шавҳараш меғӯяд, ки қаро ба ин дузд рӯи ҳуш додаву ўро аз ҳад зиёд болоқузар қардааст. Дар қавоб,ғумонқоят ботиланд, Қомил қураву ҳамоқили писара-мон аст. Онҳо ба боғча яққоя рафта мео-маданд- гӯихи шавҳарашро мешунавад. Бовучуд як ҳисси баде, пешомади ногуворе оромаш намеғузорад.

Бо гузашти ду моҳ, таърихи 1-уми фев-рал бо занги телефони ҳамосяҳо, баъдан иттилон ҳоҳараш Файзмоҳ, ки қалиди ҳавлиро ба ў супорида буд, аз қорат шуда-ни ҳонааш оғоҳӣ пайдо мекунад.

Нозири минтақавӣ Саидзода Саидахмад зуд расида омаданашро таъқилан таъқид мекунад. Зеро бе ҳузури ў онҳо намеқавонистанд қихози дуздида-шударо муайян қунанд. 3-уми феврал, со-ати 2-и шаб бо азобу машақатҳои зиёд ба ноҳия расидам, нақл мекунанд Орзиқул Қолматова. Ва меафзояд, ки аз тарс шабро дар ҳонаи ҳамося рӯз қардам.Фардои рӯзи дигар гуруҳи фаври-қустуҷуи дар ҳаййати қормандони ШВҚД, Далер Қодиров, Саидахмад Саидзода, Рустамқони Мухаммад, Саидсода Мақсуд, Мухаммад Сафаров, Абдурахмон Қидоятлов, Али-шер Менглиқулов, Начмидинзода Маҳмадсафар, бо аз худ нишон додани маҳорати баланди қасбӣ қиноят сари вақт ошқор ва шаҳсияти содиқунандаи он ба зудӣ муайян қардид.

Қомил, ғумонбари ин қинояти дуздӣ қехрааш барои ҳама ошно дар муддати на

қандон зиёд ба дасти қормандони милит-сия афтод. Бо нишондоди ў ҳамқун дале-ли шайъи балони газ ва дигар асбобҳои рӯзқор, ки ба нархи 100 сомонӣ арзон ба Қақимова Мастона фурухта буда боз-пас гирифта шуд. Қуҷқатҳои ҳонаро баъ-ди қоиш шудани дузд модараш тавассути ҳамося ба шаҳси қабридида барқардонда-аст. Мавриди зикр аст, ки дар ошқор на-мудани ҳуқуқвайронқуниву қиноятқориҳо ҳамоқори зичи ақолий бо ШВҚД –и ноҳия назаррас аст. Аз ҷумла дар қинояти маз-қур, агар ёрманди раиси маҳалла Ма-ма-лакат Набиева, ҳамосяҳо Тошқибӣ Ша-рипова ва Насиба Абдуллоева намебуд , ғумонам дузд ба зудӣ ба даст намеафтод ва қушодани қиноят ба дарозо меқашид, меғӯяд Орзиқул.

Қихеле дар урфият меғӯянд «Бори қач ба манзил намерасад» Ин қавон дар қохи қандааш худаш сарозер афтод. Модарӣ аз қонаш сер шуда ҳам, ки назди ҳамосяҳо сарпасту ҳихолатзадааст, намеқавонад ба имдоди фарзандаш расад. Шояд ин қодиса барои нақароне, ки ба молу сарвати мар-дум қашми тамаъ дӯхта, аз қанди дигарон қом ширин сохтани мешаванд, дарси ибрат шавад ?

Аз фурсати муносиб истифода бур-да қормандони ШВҚД-и ноҳия, ҳусусан онҳое, ки дар боло зикри номашон рафт ба муносибати 25 солагии рӯзи таъсисёбии Артиши миллий табриқ гуфта, барояшон тансиҳативу барори қор,ҳушёриву зирақӣ ва малақани баланди қасбӣ,ҳамамон хотирқамъию рӯзгори тинчу осуда та-манно менамояи, бо ҳушнуди меафзояд қабридида Орзиқул Қолматова.

АДОЛАТҲОҶ

РОҲҲОИ ПЕШГИРИИ ҚОҒАР ЭНДЕМИКӢ (КАМӢОДӢ)

Қоғар яке аз бемориҳое мебошад, ки сабаби асосиаш норасоии йод аст. Йод ин моддаи қимёист, ки дар табоба-ти кишварҳои ба соҳили баҳр наздик буда вучуд дорад. Дар тарқиби ҳоқу оби кишварҳои қуҳӣ бо монанди Тоҷикистон, миқдори йод кам аст.

Нишонаҳои маълуми қоғар пайдоша-ви варам дар пеши қардан мебошад. Аломатҳои бемори қоғар инҳоянд:

- ҳасташавии зиёд
- араққунӣ
- пастшавии қобилияти фикронӣ ва азхудқунӣ дар ҳониш
- қадпасти қӯдақ
- асабоният, дилтангӣ

- пастшавии қобилияти бинишу шунавоӣ
- вайроншавии қори дил
- дарди сар
- бемории пастшавии қобилияти меҳнатӣ
- вайроншавии давраи ҳайзи занона.
- Оқибатҳои қоғар ҳанғомӣ қомиладорӣ
- мурдатаваллудқунӣ
- бақапартӣ
- таваллуди қӯдаки норасида ва ё қорон нуқси қисмонӣ ва ақлонӣ
- нуқси қисмонӣ ва ақлонӣ.

Роҳҳои пешгирии норасоии йод:

Танҳо намаки йоднокро истифо-да бурдан лозим аст. Намаки йоднок дар

ҳалтақҳои селофанӣ ба миқдори 1 кг вазн, дар бозору мағозаҳо мавқуд аст.

Барои тайёр намудани ҳаргуна хӯрок ба қои намаки оддӣ, танҳо намаки йоднокро истифода баред.

Аз истеъмоли худсаронаи қорухи йод-дор худдорӣ намоед.

Ҳеч гоҳ худсарона йодро ба намақ ва ба дигар маҳсулотҳо ҳамоҳ ҳақунед. Дар вақти пайдоиши аломатҳои зикршуда, ҳатман ба мутахассиси эндоқринолоқ муроқиад намоед.

П.ҚАРШИЕВ,
Дуҳтуруи -МТТХС

СОЛИ- 2018 «СОЛИ РУШДИ САЙЁҲӢ ВА ҲУНАРҲОИ МАРДУМӢ»

МАВЗЕЪҲОИ САЙЁҲӢИ ТОҶИКИСТОН

ТОҶИКИСТОН ЧАННАТИ РӮИ ЗАМИН

(Чумхурии Тоҷикистон аъзои комилҳуқуқи Созмони умумиҷаҳонии туристӣ буда, мероси бойӣ таърихию фарҳангӣ ва захираҳои табиӣ дорад. Тибқи маълумотҳои қойдошта 2200 ёдгориҳои таърихӣ дар кишвар мавҷуд аст).

ДҶУРДОҲАҲОИ
ЗАРАФШОН

Дар мавзеи пурафсуни Зарафшон сари ҳар қадам ба осори аҷиби табиат, дараву қуҳҳои нотакрор, силсилаи қулҳо, ёдгориҳои асримиёнагии ниёгон дучор шудан мумкин аст. Ба сайёҳони зиёди хориҷӣ ҳусусан дидани осорхонаи шаҳр, қуҳҳои Фон, Искандарқулу Ҳафтқул ва Ғайра басо ҷолиб аст.

ИСКАНДАРҚҮЛ

Дар бораи Искандарқул ривояти зиёде ҳаст. Меғъянд, ки дар аснои ҳучум ба Осиёи Миёна Искандари Мақдунӣ хангоми аз Самарқанд ба Бадахшон рафтган аз Зарафшон гузашт ва шояд аз дидани ин қӯли аҷиб мутаассир гашта, муддате барои истироҳат монда бошад, Ва ҳамин тариқ маҳз пас аз зиёрати чунин шахси таърихӣ қул номи Искандарро гирифт.

Искандарқул яке аз зеботарин қулҳои Тоҷикистон буда, дар қаторқуҳҳои Ҳисор, дар баландии 2200 метр аз сатҳи баҳр воқеъ мебошад. Ба қул оби чор дарё - Ҳазормеш, Қаратоғ, Панҷчама ва Саразм мерезад. Аз моҳи май то октябр ба ин ҷо сайёҳони зиёди хориҷӣ омада аз табиати дилангези он баҳравар мешаванд. Искандарқул метавонад дар як вақт 250 нафар сайёхро қабул намояд.

Масъулини ин мавзеъ баърои ҷавобгӯи стандарти ҷаҳонӣ қардани шароит барои сайёҳон талошдоранд.

ПАНЧРӮД

Деҳаи Панҷрӯд дар ноҳияи Панҷакент ифтихори қулли муҳлисонӣ шеърӣ Аҷам аст. Зеро ки ин деҳа ба оламиён номи Ға - асосгузори адабиёти классики форсу тоҷик Абӯабдуллоҳи Рӯдакиро тақдир намудааст. Мақдони Одамӯшшу аро низ дар ҳаминаҷост. Панҷрӯд 50 километр дуртар аз шаҳри Панҷакент ҷойгир шудааст. Маҷмаи чумхуриявии таърихию фарҳангии "Панҷрӯд"

аз мақбараи Рудаки, маркази фарҳангӣ, осорхона, ҷойхона, китобхона, меҳмонхона, нимпайкаран Рудаки иборат аст. Осорхона

нигораҳои нодирӣ даврони зиндагии Рудакиро фаро гирифтааст.

Буйи муаттари арҷау гулҳои шуқуфони ҷаман ба дилҳо нишоти бештар ато менамояд. Дар Панҷакент, ҳусусан, Панҷрӯд намунаи олии суннатҳои миллии ҳифз шудааст. Занони ин маҳал то ҳол либосҳои махсуси худро, ки аз қадим мондааст, ба бар мекунад.

САРАЗМИ 6000-СОЛА

Аз ҳафриёти қадимтарин шаҳрҳои бостонии ҷаҳон ба ҳисоб рафта, таърихи қариб 6000-сола дорад ва ба феҳрасти ёдгориҳои нодирӣ таърихи ЮНЕСКО шомил шудааст. Ориёҳои қадим бо ҳунари зироаткорӣ чорводорӣ, заргарӣ ва қоркарди маъдан дар атрофу акноф машҳур гашта буд. Вале тибқи ривоят, замоне оби рӯде, ки соқинони шаҳро бо об таъмин менамуд, хушк шуд. Мардуми Саразм маҷбур шуданд, ки ба самтҳои дигар раванд. Он қисми мардум, ки ба поёни оби дарёи Зарафшон рафта буданд, шаҳрҳои тоҷикнишини Самарқанд ва Бухоро бунёд намуданд. Қисми дигаре, ки ба болооби дарёи Зарафшон хичрат намуданд, шаҳри Панҷакентро обод карданд.

Тамошои шаҳр аз болои теппаи Панҷекенти қадим кайфияти хос дорад. Дар Панҷакент-и

қадим деворе пайдо шуда буд, ки дар он лолаҳои зард ва сиёҳ таҷассум ёфта буд. Ҳоло он ва якҷанд ёдгори нодирӣ таърихи дигари Панҷакент дар осорхонаи Эрмитажи Санкт-Петербург нигоҳ дошта мешавад. Воқеан, аз Панҷакент буйи шаҳрҳои бостонии кишвар - Самарқанду Бухоро меояд.

ЁДГОРИҲОИ ТАЪРИХИИ
ПАНҶАКЕНТ

Ба симои шаҳри бостонии Панҷакент биноҳои хуштарҳи замонавӣ ва муҷассамаҳои бузургон - Исмоили Сомонӣ, Фирдавӣ, Рудаки, Деваштич, Лоик Шерали ҳусни бештаре зам намуданд. Дар деҳаи Сучина Қалъаи Санҷаршоҳ ҷойгир шудааст.

Ин ёдгориҳои таърихӣ дар баъландӣ ҷойгир буда, ба асрҳои 4-8-и милод мансуб аст. Бурҷҳои муҳофизатӣ атрофи қалъаро ихота намудааст. Қалъаи Санҷаршоҳ ягона ёдгори меъмории дар Осиёи Марказӣ аст, ки бо хишти хом нигоҳдорӣ мешавад.

Яке аз ёдгориҳои барҷастаи таърихи деҳа Мақбараи Ҳоҷа Муҳаммади Башоро мебошад, ки мутааллиқ ба асрҳои 10-12 ва 13-14 мебошад. Орифи исломпарвар Муҳаммади Башоро, ки соли 782-и то милод дар шаҳри Басра ба дунё омадааст, паҳнқунандаи дини мубини Ислмо дар Осиёи Миёна ба ҳисоб мерафт. У соли 866 вафот карда, маҳз дар ҳамина деҳаи зебоманзар ба хок супорида шудааст. Дар паҳлӯи он қуҳи Чилмехроб ва Осиё, ҷангали Лайли, ҷамаи ният ҷойгир шудааст. Тобути Муҳаммади Башоро 8 метр дарозӣ дорад.

Деҳаи Мазори Шериф дар ҷамоати Лоик Шерали ҷойгир мебошад. Дар ин деҳа Шоирӣ халқии Тоҷикистон Лоик Шерали ба дунё омадааст. Дар рӯ ба рӯи мақбара хона музейи Лоик Шерали ҷойгир шудааст.

Гирдоваранда Адолатҷӯ

ҚҮЛИ САРЕЗ

Қӯли Сарез дар натиҷаи заминларзае, қӣ соли 1911 дар ВМКБ, аниқтараш дар ноҳия Рӯшон ба вуқӯ пайваст, ба вуҷуд омадааст. Дарозии қӯли Сарез 55,8 км буда, чуқуриаш то 500 метр мерасад. Қӯл дар баландии 3263 метр аз сатҳи баҳр қарор дорад ва дар он беш аз 16 км³ об мавҷуд аст. Қӯли Сарез аз ҷиҳати масоҳат 3-юмин қӯли калонтарини Тоҷикистон буда, бар асари дар маҷрои дарёи Мурғоб афтидани сангҳои қуҳӣ байни қуҳҳо пайдо шудааст. Қуҳҳои, ки Сарезро ихота кардаанд, аз сатҳи қӯл боз то 2415 метр баландтаранд. Оби қӯли Сарез ошомиданӣ буда, ниҳоят тоза аст ва тақрибан то 50 метр чуқурии обаш мусавффо мебошад. Дар чуқурӯҳҳои бошад, обаш каме намакин буда, дар қӯл моҳиҳо ва дигар ҷонварони оби мавҷуданд, аз ҷумла маринка, форел ва ғайраҳо.

Баъди як соли заминларза оби дарёи маҷроаш баста шуда, ба қӯл мубаддал шуд. Дар натиҷаи ин ҳодисаи табиӣ деҳаи Сарез зерӣ об монд ва барои ҳамина ҳам номи ин қӯл аз номи ҳамина деҳа гирифта шудааст. То соли 1914 аз қӯл об ба ҷое ҷорӣ намешуд, то он даме, ки сатҳи об то андозаи яке аз суроҳҳои хурд баробар нашуда буд. Ҳоло ҳам ин ва дигар суроҳҳои, ки аз онҳо то андозае об аз қӯл баромада мераванд, боиси таъвиш шудааст.

Соли 1967 дар соҳили рости қӯл лағжиши хатарноки масоҳати замин ба мушоҳидарасид. Масоҳати замини мулоим тақрибан 1,25 км²-ро ташкил медиҳад.

Соли 2000-ум роҳбарони 4 давлат: Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистон бо муруҷиат ба ҷомеаи ҷаҳонӣ, хоҳиш карданд, ки ёрии илмиву молиявӣ баҳри ҳалли муаммои қӯли Сарез расонида шавад. Ҳамаи сол зеро роҳбарии Бонки Умумиҷаҳонӣ барномаи паст қардани хавфи қӯли Сарез ба амал бароварда шуд, ки солҳои 2000-2006-ро дар бар мегирифт. Барнома танҳо он масъаларо дид, ки дар ҳолати сар задани хатар ва ё пеш аз он ба мардуми дар поёноб зиндагонӣ мекарда фавран хабар расонида шавад. Алҳол дар маҳалли қӯли Сарез аз ҷониби мақомоти дахлдори кишвар мутасаддиён барои назорати оби қӯл гузошта шудаанд, ки онҳо доимо маълумоти заруриро мерасонанд.

Қонун ва ҷомеа

«Ҳифз қардани арзишҳои фарҳангӣ ва бегазанд ба фардоиён расонидани онҳо вазифаи муқаддаси ватандӯстонаи ҳар як шаҳрванд мебошад».

Эмомалӣ РАҲМОН

МЕРОСИ НИЁҲОН ИФТИХОРИ МОСТ

Бо Қарори Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон аз 3 декаб-ри соли 2011 "Барномаи давлатии ҳифзи мероси таърихию фарҳангӣ барои солҳои 2012 - 2020" тасдиқ гардид.

Бо пешниҳоди Сарвари давлат Ҷаноби Олӣ Эмомалӣ Раҳмон ба Барномаи номбурда якҷанд ёдгориҳо, аз ҷумла ёдгориҳои таърихию ноҳияи Кубодиён ва Шаҳритус низ ворид карда шуд.

Воқеан ҳам Кубодиён қуҳбунёд ва як қуҳи таърихи қадимаи тоҷикон буда, мувофиқ маъхзари таърихи мафҳуми Кубодиён ба номи асосгузори сулолаи Каёнӣ шоҳ Кубод мансуб аст. Шоҳ Кубод бо лашқараш ба соҳили рости руди Ому гузашта, шаҳре бунёд мекунад бо номи Кубод.

Кубодиён аз руи маълумоти баъзе манбаъ сарҷашмаҳои дорой таърихи 3500- сола мебошад, Дар асрҳои миёна Кубодиён ҳамчун маркази илму фарҳанг ва тижорати минтақа ба ҳисоб рафта, дар "Шоҳроҳи бузурги абрешим" ҷойгир будааст.

Бозёфтҳои нодирӣ қадимаи қаламрави ноҳия аз ҷумла "Тахти сангин", "Теппаи шоҳ", "Тахти Кубод", "Сафедмазор", Мақбараи Ҳоҷа Машҳад ва "Қуҳандиз" аз ёдгориҳои бе-назири ин гӯшаи қуҳандиёри кишварамон буда, бозгӯи таърихи бою қадимаи доштани ин сарзамин мебошад. Ҳоло дар қаламрави ноҳия 16 ёдгориҳои таърихию фарҳангӣ мавҷуд аст, ки яке аз онҳо маҷмаи "Тахти сангин" ба шумор меравад. Ин ёдгориҳои бостонӣ дар замони Искандари Македонӣ бунёд гардида, Қисми Ҳазинаи Амударё ба ҳисоб меравад. Тахти сангин шаҳракест, ки аз асри 4 пеш аз мелод дар ҳудуди ноҳияи Кубодиён ибтидо гирифта, баъдан дар масоҳати 80 гектар доман густурдааст. Бостоншиносон дароҳили арки он оташкадаи андозааш 51x51 метр, толори андозаш 12x12 метр ва беш аз 12 ҳазор бозёфту ашёҳои аз тилло, нуқра, биринҷию оҳан, оч (устухони фил), шиша, санг, гач ва гил сохташударо кашф намуданд. Олимӣ бостоншинос Ю. Якубов дар бораи Тахти сангин чунин навиштааст: "Қуҳқуҳҳои бостоншиносӣ дар харобаи Тахти сангин дар ноҳияи Кубодиён, аз он ҷое, ки соли 1878 ҳазинаи Амударё ёфт шудааст, нишон додаанд, ки шаҳр дар масоҳати 100 га заминро дар бар мегирифт. Дар ин ҷой маъбади бузургдошти рӯди муқаддаси ориёӣ Ҳош (оҳшо) сохта шуда буд. Маъбад дар соҳили рӯст, дар ҷои бо ҳам пайвастанӣ рӯдҳои Панҷу Ҳош ҷой гирифтааст. "Қуҳқуҳҳои бостоншиносон маълум намуданд, ки тамоми шаҳрак, деворҳо, роҳравҳо ва сутунҳои бузургу муҳташами он аз санг бино ёфтаанд. Аз ин хотир олимон онро "Тахти сангин" ва ё "Қасри сангин" ном ниҳоданд.

Яке аз сабабҳои диққати олимонро ба ин ёдгориҳои

таърихи ҷалб қардан, ин кашфи "Ҳазинаи Амударё" мебошад. Дар миёнаҳои қарни 19 тоҷирони бухорӣ маҳсулоти қуҳбудиёниро барои савдо ба бозорҳои Ҳиндустон мебарданд. Маснуоти пурқимати таърихи диёрӣ мо аз ҷониби англисҳо харидорӣ шуда, ба осорхонаи машҳури Британияи Кабир фиристода шуд. Мутаассифона, мо аз бисёр ганҷинаҳои нодирӣ пурқимати таърихи ниёгонамон бенасиб гардидем.

Шоир Зиё Абдулло дар шеърӣ "Марсияи Тахти Кубод" бо таассуф чунин навиштааст:

*Бар маққади таърихи худ
ин бор бигирям,*

Бисёр бигирям ба алам,

зор бигирям,

Бар оқизи ҷаҳми ватандор

бигирям,

Бар ҷингизии чанд замонаҳор

бигирям.

Мувофиқи маълумотҳои олимон ва сайёҳони асри 19 харобаҳои ёдгориҳои Тахти Кубод ва Тахти Сангин дар як маҳал воқеъ гардида, масофаи байни онҳо 5-6 километрро ташкил медиҳад. Тахти Кубод солҳои 1950- 51 аз ҷониби гуруҳи олимонӣ бостоншинос бо роҳбарии М. Дяконов таҳқиқ шудааст. Ин ёдгориҳои таърихи ростқунҷа буда, аз қуҳандиз ва бошишгоҳ иборат аст. Аз он ҷо хангоми қуҳқуҳҳои бостоншиносӣ маснуоти гуногун ёфт шудааст, ки ба даврони атиқа тааллуқ доранд.

Дар натиҷаи қуҳқуҳҳои бостоншиносӣ аз ин ёдгориҳои таърихи зиёда аз 500 бозёфтҳои гуногуни таърихи пайдо гардидаанд, ки мутааллиқ ба асри 4-и то мелод ва 2-и мелодӣ мебошанд. Дар байни ин бозёфтҳо тангаҳои гуногуни юнону бохтарӣ, ашқонӣ, қушонӣ ва ҳиндӣ хеле диққатҷалбкунанда мебошанд.

Дар ибодатгоҳи боқимодаҳои ҳайкалҳои аз гилу гач сохташудаи даврани олмонӣ, маҳсулоти ҳунаромандии аз устухони фил сохташуда, зиёда аз 3 ҳазор пайкони найзаи оҳанӣ ва 50 дона пайкони биринҷӣ, қорду ханҷарҳои бохтарӣ, шамшерҳо ва ашёҳои санъати тасвирий ёфт шудаанд. Бозёфтҳои зиёди таърихи-шаддаи муҳраҳо аз сангҳои қиматбаҳо, маснуоти заррини ороишӣ рӯзгор, дастпонаҳои тиллоӣ, ҳайкалчаҳои хурду бузург аз маҳорати баланди ҳунаромандони маҳаллӣ ва таърихи бою рангини аҷдодони мо шаҳодат медиҳад.

Ҳамина тавр, таҳқиқоти бостоншиносӣ дар ёдгориҳои Тахти Сангин ва Тахти Кубод бисёр саҳифаҳои таърихи аҷдодони моро рӯшан месозад. Хангоми сафари қорӣ ба ноҳияҳои Кубодиёну Шаҳритус Президенти мамлакат Эмомалӣ Раҳмон таъкид на-муданд, ки ҷаҳми 3500- солагии Кубодиёни бостонӣ бояд дар сатҳи баланд таҷлил гардад.

*Аъзам Бобоев,
Хабарнигори «Ваҳдат»*

АМОНАТ

Фарзандон амонати сангине мебошад, ки аз чониби Худованд ба падару модар супорида шу-даанд. Бешак ҳар падару модар фарзанди худро дӯст медорад ва меҳоҳад, ки фарзандаш ахлоки хуб дошта бошад, аз падару мо-дар итоат кунад ва шахсияти муфиде барои ҷомеа ба бор ояд. Аммо ин чиз фақат ба хоستان намешавад, балки барои амалӣ кардани ин хостаҳо ва орзуҳо бояд падару модар вазифаи ху-дро дар баробри фарзандон ва ҷомеа бишносанд ва мувофиқи он амал кунанд.

Метавон гуфт, баҳс дар мав-риди тарбияти хонаводагӣ ва вазифаҳои волидайн нисбат ба тарбияти фарзандон як баҳси ахлоқӣ аст ва ҳадафи мо дар ин навиштор ишора ва ёдоварии аҳамияти ин мавзӯ мебошад.

Хушбахтона ба лутфи Худо-ванди меҳрубон мо пайрави оине ҳастем, ки бехтарин тавсияҳо ва роҳнамоиҳоро дар тамоми ма-соили зиндагӣ баён кардааст: Хусусан дар масъалаи тарбияти фарзандон ва вазифаҳои воли-дайн, дини муқаддаси Ислом таъкиди ҳоссе дорад ва бехтарин ва саҳеҳтарин равишҳои тар-биятиро нишон дода, резата-рин масъалаҳо ва дақиқтарин нуктаҳо дар ин мавзӯ баён гаш-тааст. Ҳамчунин дар ин оини муқаддас барои тар-бияти саҳеҳи фарзандон подошҳои дунявӣ ва ухравӣ ва барои тар-бияти ғалати онҳо на саҳлкорию бспарвой нисбат ба тарбияти фарзандон мучозоти сангине дар назар гирифтааст.

Дар манобеи исломӣ равишҳои фаровоне дар мав-риди тарбияти хонаводагӣ ва вазифаҳои волидайн гуфта ш-дааст, ки мо барои тулонӣ нашу-дани баҳс ба зикри ду намуна аз

МАСЪУЛИЯТИ ПАДАРУ МОДАР

«Ҳамоно фарзандонро бар падар ва падарро бар фарзанд ҳаққе аст. Ҳаққӣ падар бар фар-занд ин аст, ки фарзанд дар хама чиз ҷуз нофармонию Худо, аз падар итоат кунад ва ҳаққи фарзанд бар падар он аст, ки номи некӯ бар фарзанд ниҳад, хуб тарбияиаш кунад ва ӯро Қуръон биёмузад»

он басанда мекунам:

Паёмбари Акрам (с) мефар-моянд:

«Фарзандони худро гиромӣ доред ва онҳоро дуруст ва саҳеҳ тарбият кунед то Худованд гуноҳони шуморо бибахшад».

Мутаасифона тарбият тавас-сути танбеҳу зӯргӯй дар миёни падару модарон ва мураббӣ-ён бисёр мушоҳида мешавад. Фарзандоне, ки ин гуна тарби-ят ёфтаанд ё дар асари тарсӯй аз ҳар касе итоат мскунанд ва ё ба қасди интиқом гарифтан аз атрофиёни худ аз ҳеҷ касе ито-ат намскунанд ва роҳи сарпечи-ро пеш мсгиранд, ки дар ҳар ду сурат ҳам, ба ҷомеа зиён хоҳад расид.

Яке дигар аз иллатҳои, ки сабаби тарбияти ғалати фарзан-дон мегардад бемаърифатӣ ва ҷаҳолати волидайн аст. Барои исботи ин матлаб аст мисол ме-орем. Баъзе падару модарон бо дошгони фарзанди хичолатӣ, камгапу итоаткор ва гӯшагир, фаҳр мскунанд ва фарзанди ху-дро бисёр муаддаб медонанд, ҳол он ки бо ин амали худ бсмо-рии заъфи шахсиятии фарзанди худро зиёд мскунанд . Ин гуна фарзандон вақте ки по ба сахнаи ҳаёт мегузоранд аз доштани як шахсияти оддӣ маҳрум хоҳанд буд ва шахсияти дуруғин ва за-ифе, ки дар он тарбият шудааст онҳоро маҷбур ба, пардапушӣ ва нишон додани аъмоли шармги-нона ва хичолатӣ менамояд. Ин гуна афрод ҳамеша дар муқобили

хосаҳои дигарон бе ҷуну чаро таслим мешаванд. Дар натиҷа ин гуна тарбият сабаби ба бор ома-дани афроди сустирода барои ҷомеа мегардад. Пас ин гунна тарбият яке аз сабабҳои ворид шудани сиёсатҳо, таблиғот ва хосиятҳои бегонагон ба ҷомеа мебошад.

ЯК ТАВСИЯ

Барои он ки ҷомеаи мо со-лим ва аз нуфузи бсгонагон дар амон бошад, бояд фарзан-дони мо дар ҷомеа аз саломати нафс бархурдор бошанд, то дар мавқеиятҳои зарурӣ битавонанд эҳсосоти худро бозгӯ намоянд ва дар баробари норавоиҳо битавонанд аз ҳуқуқи худ ва ҷомеаи худ дифоъ кунанд.

Иллатҳои дигаре низ саба-би беинзиботӣ ва бадхулқии фарзандон мегардад:

Дурии фарзандон аз воли-дайн. Гоҳо ҷунин мешавад, ки падару модар ҳамеша машғули коранд ва ба ҳамин хотир хеле кам дар канори фарзандони худ мемонанд. Ин чиз сабаб меша-вад, ки падару модар аз рафто-ру кирдори фарзандон бехбар монанд ва рафту омади онҳоро наметавонанд зери назар дошта бошанд. Дар натиҷа фарзандон бо одамони бераҳа дӯст меша-ванд, ки таъсири бисёр баде дар ахлоки онҳо хоҳад дошт.

Ҷанҷолҳои хонаводагӣ. Дар баъзе хонаводаҳо зану шавҳар бо ҳамдигар хеле зиёд ҷанҷол мскунанд. Фарзандон дар ҷу-ннин хонаводаҳое одатан

ҷанҷолию бадахлоқ мешаванд, зеро аз назари руҳӣ ҷунин хис-латро ба худ гирифтаанд. Ё ин ки ингуна фарзандон ба хотири на-доштани оромиш дар хона, ба-рон ёфтани оромиш ва отифа ба ҷойҳои дигар мераванд ва бисёр меша-вад, ки ба доми одамони нобоб гарифтор мешаванд.

ЛУҚМАИ ҲАРОМ

Парҳез аз ҳаром нақши барҷастае дар тарбият ва оя-ндаи хонавода ва сарнавишти фарзандон дорад. Вақте ба оёти Қуръон ва ривоёт диққат кунем мебинем, ки таъкид ва тавсияҳои фаровоне дар ин бора шудааст.

Аз ҷумла Имом Алӣ (а) ме-фармояд: Агар аз пай каромат ва бузургворӣ ҳастӣ бояд аз ҳаромҳо дурӣ кунӣ.

Ҳамчунин Имом Боқир (а) дар мавриди осори нохушоян-ди моли ҳаром мефармояд: Ҳар гоҳ инсон моли ҳаром ба даст оварад на ҳаҷе аз ӯ қабул ме-шавад ва на умрае ва на силаи раҳиме ва ҳатто дар издивоҷ ва занашӯнии ӯ таъсири бад дорад. Барои падарону модарон лозим аст ба ин масъала таваҷҷуҳи зиёд намоянд.

Дар ин ҷо қисмате аз номаи ҳазрати Алӣ (а) ба фарзандашон Имом Ҳасан (а)-ро меоварем, то аз роҳнамоиҳои он бузургвор дар мавриди тарбияти фарзанд баҳраманд шавем, зеро васияти он ҳазрат барои тамо ми башар аст:

“...Пеш аз он ки хоҳишҳо ва дигаргунҳои дунё ба ту ҳучум

оваранд ва пазиришӯ итоат мушқил гардад, дар тарбияти ту шитоб кардам, ҷунки қалби навҷавон ҳамҷун замини киш-тнашуда омодаи пазиришии ҳар базру донae аст, ки дар он пошида шавад ва пеш аз он ки дили ту саҳт шавад ва ақли ту ба чизи дигаре машғул гардад ва ба истикболи корҳое биравӣ, ки соҳибони таҷриба заҳмати таҷрибаи онро кашидаанд ва туро аз талош ва ёфтани роҳи дуруст бениёз сохтаанд, (яъне роҳи дурусту хато ошкор гаш-тааст ва лозим нест, ки шумо ҷавонон бо ҳар роҳе биравед) (ва туро огоҳ кардам) то бо ақлу хиради худ бо корҳо рӯбарӯ шавӣ... Пас оғоз кардам ёд до-дани китоби Худо ва таъвилӣ он ва роҳҳои (ҳақиқати) Ислом ва аҳҳкоми ҳалолу ҳароми онро ба ту.... Бидон, эй писарам беҳ-тарин чизе, ки ту аз васияти ман фаро мегирӣ парҳезкорию тарс аз Худо ва иқтифо кардан ба ончи, ки Худо бар ту воҷиб кардааст мебошад...”

Ин намунае аз суҳанони он бузургвор аст, ки дар номае ба фарзанди худ навиштааст. Он нома маъно ва мазмуни хеле ба-ғаланде дорад, ки ҷо дорад ҳама онро бидонанд ва ҳар ҷумлаи он шиори зиндагии мо бошад.

Дар поён аз Худованд меҳоҳем, ки ба мо тавфиқ диҳад то мувофиқи васияти ҳазрати Алӣ (а) пеш аз он ки муҳит ва афроди нопоку бегона ба фар-зандони мо таъсир гузоранд, ҳуди мо битавонем ба таври шо-иста фарзандонамонро тарбият кунем.

*Худое ҷунон кун поёни кор,
Ту хушнуд боишву мо
ростгор.*

Сайид Тоҷуддин Ҳисомуддин

Чаро сар чарх мезанад

Барои чӣ сар чарх мезанад, Сарчархзанӣ – беморӣ нест, балки танҳо яке аз аломатҳои он аст. Алома-ти маҳз кадом беморӣ аст - инро духту-рон ҳал мекунанд. Аммо баъзе чизҳоро мизочон низ донанд, ғоида дорад.

Ҳабари қалбақӣ. Агар сар дар оғӯши дӯстдошта, хангоми баромад дар толо-ри серодам ё дар ҳолати қаҳру ғазаби роҳбар чарх занад, ба ташвиш наоед.

Саломатии шумо хуб аст. Сабаби сарчархзанӣ ҷудошавии адреналин аст, ки муваққатан гардиши хуни мағзи сар-ро вайрон месозад.

Дар ҳафтаи аввали дар кайҳон будан кайҳоннавардон, одатан аз сарчархзанӣ азият мекашанд. Орга-низм ба бевазнӣ худро мутобиқ месо-зад, азнавтасимкунии хун рӯй медиҳад, узви мувозинат бошад, барои муайян намудани поёну боло кӯшиш намуда, «аз ақл бегона» мешавад.

Бисёр вақт сарчархзанӣ дар нақлиёт, дар гулбод ва дар кинотеатрҳо, агар он бо техникаи «камераи дастӣ» ба навор гирифта шуда бошад, рӯй медиҳад. Са-баби он бо ҳам рост наомадани он чизе, ки узви мувозинат қабул мекунад ва он чизе, ки мо мебинем, мебошад, майнаи сар якбора ҳар ду хабарро месанҷад ва бесарусомонӣ ба вучуд меояд.

Ин ҳолат, агар бо нақлиёти обӣ алоқаманд бошад, «бемории баҳрӣ» ме-номанд.

Дар баъзе одамон он зиёдтар, дар баъзеашон камтар зоҳир мешавад. Воқеан, яке аз қурбониҳои аз ҳама машхуртарини он адмирал Нелсон буд.

Агар аз баландӣ чарх занад, ин ҳам кирои ташвиш нест. Агар ба масофаи дур тӯлонӣ назар кунед, барои ашӯҳои наздикро акс кунондан ба чашм душвор мегардад.

Сар боз метавонад дар натиҷаи вай-

МАТОЛИБИ ГУНОГУН

роншавии бо рағи хун таъминшавии қисматҳои мағзи сар, ки барои мувози-нат масъуланд, чарх занад.

Ба ин ҳолат на фақат хангоми беморӣ, балки инчунин дарҳолати бе-барор ба ақиб партофтан ё ба ягон паҳлӯгардондани сар гирифтор шудан мумкин аст (хангоми иҷрои машқ барои мушакҳои гардан эҳтиёт кунед!). Агар сарчархзанӣ аз гушнагӣ бошад, пас са-баби он норасоии глюкоза дар хун ме-бошад, яъне вақти муолиҷа расидааст. Агар сар мунтазам чарх занад, пас он аломати ягон беморӣ аст. Маҳз кадом беморӣ будани онро аз рӯи ҳиссиётҳои фарогиранда муайян кардан мумкин аст.

Танҳо сарчархзанӣ. Бисёр вақт са-баби сарчархзанӣ – бемории узви му-возинат (он дар доҳили гӯш воқеъ аст) мебошад. Ҷунин сарчархзаниро асли меноманд. Дар ин ҳолат бемор қайъ намуда, арақи хунук мекунад, ашӯҳои гирду атроф ва бадани худ дар назараш ҳаракат мекунанд.

Сарчархзанӣ вайроншавии шунавоӣ. Агар сарчархзанӣ якчанд соат давом кунад, гӯш доимо садо дода истад ва шунавоиаш суёт гардад - ин бемории Менйер аст.

Вақте моеъ, ки қисмати шунавоӣ ва мувозинати доҳили гӯшро мешӯяд, аз меъёр зиёд мегардад ё дар он мутано-сиби электролитҳо тағйир меёбад, ин беморӣ пайдо мешавад.

Агар сарчархзанӣ дар баробари са-дои гӯш, қайъ, тарс аз рӯшноӣ ва садоҳо пайдо шавад, пас он аломати мигрен (дарди нимсара) аст.

Агар сарчархзанӣ ва дарди сар дар як вақт ҳис карда шавад, пас сабаби он захролудшавӣ ё ҷароҳати косахонаю –

мағзи сар аст.

Сарчархзанӣ вайроншавии мутобиқати ҳаракат. Сарчархзанӣ дар якҷоягӣ бо беҳушшавӣ, ноқисии биной, дигаргуншавии ҳиссиёт, бемадорӣ, душворӣ дар мутобиқати ҳаракат – са-баби ҳамаи ин вайроншавии системаи хунгарди мағзи сар мебошад.

Хангоми ба вучуд омадани ҷунин аломат зуд «Ёрии таъҷилий»-ро даъват намудан лозим аст.

Сарчархзанӣ баъди истеъмоли доруҳо.

Истеъмоли баъзе доруҳои муолиҷавӣ метавонад сарро чарх занонад: доруҳои зиди таҳсос (супрастин, димедрол), аз шамолхӯрӣ, хобовар ва оромибахш.

Чӣ бояд кард? Агар ногаҳон сар чарх занад, муҳим ин ки ором шавед ва кӯшиш кунед, наафтед – хангоми сарчархзанӣ бисёр вақт мувозинат вай-рон мегардад. Нишинед, бехтараш да-роз кашед, то ин ки сар ва китфҳоётон дар як сатҳ қарор гиранд – ин ҳолат бо рағи хун таъминшавии мағзи сарро беҳ мегардонад. Ҳаракати тез накумед.

Кӯшиш кунед, ба ягон ашӯи беҳаракат назар карда истед.

Чаро одамон ҳамёза мекашанд?

Олими руҳшинос Гордон Галлап аз Донишгоҳи Олбани боварӣ дорад: ода-мон ҳамёза мекашанд, то ин ки мағзи сарро хунук гардонанд. Аз рӯи гуфтаи ӯ ақлу идрок ба компютер монанд аст, аз ин рӯ он дар ҳолати хунук бехтар кор мекунад. Аз ҳамин нигоҳ дар организм механизмҳои мураккаби хунуккунанда мавҷуд аст, ки ҳарорати мағзи сарро ба танзим меарорад. Олимони нуктаи на-зари худро ҷунин шарҳ медиҳанд: агар одам аз меъёр зиёд бедор бошад, яъне хоб накунад, ҳарорати мағзи сар ба-

ланд мешавад ва агрегати ҳамёза ба кор мебарояд.

Олим ҳамроҳи писараш барои тас-дики фарзияи худ санчиш гузаронид. Онҳо аз донишҷӯён хоҳиш намуданд, филмеро тамошо кунанд, ки дар он ода-мон ҳамёза мекашанд. Вақте иштирок-чиёни санчиш дар лаҳзаи тамошо дар сар компресси хунук нигоҳ доштанд ё ба воситаи бини чуқур нафас гирифт-танд (механизми табиӣи хунуккунандаи мағзи сар), ҳамёза нақшиданд. Аммо вақте бо набзи барои худ мукаррари нафас кашиданд ё дар сар компресси гармро гузоштанд, ҳамёза кашиданд.

Хушбахтӣ

Як марди ҳаким тамоми умр хуш-бахт буд. Ӯ доимо табассум мекард, меҳандид, ҳеҷ кас ӯро ҳеҷ гоҳ ғамгин надида буд. Вақте ӯ пир шуд ва дар би-стари марғ меҳобид, яке аз шогирдонаш ба ӯ гуфт:

— Устод, шумо ҳамаи моро дар ҳайрат гузоштаед. Барои чӣ шумо ҳеҷ гоҳ ғамгин намешавед? Чӣ гуна ин ба шумо муяссар мегардад?

Пирамард дар ҷавоб гуфт:

-Замони ҷавониям, ман ҳам худӣ ҳамин гапро аз устодам пурсида будам. Устоди ман пир буд, ӯ ҳафтод сол дошт ва дар зери дарахт нишаста меҳандид. Ба назар ҷунин мерасид, ки ӯ бе ягон са-баб меҳандад. Онгоҳ ӯ ба ман гуфта буд:

“Замоне, ман ҳам мисли ту ғамгин будам. Нохост фикре ба сарам омад: ин интиҳоби ман аст-ку, ҳаёти ман! Танҳо ман ин интиҳобро ҳар рӯз, ҳар соат, ҳар дақиқа мекунам” . Аз ҳамон вақт инҷониб ҳар субҳ вақте бедор шавам, аз худ суол мекунам: Хайр, имрӯз ту ҷиро интиҳоб мекунӣ: ғамгинӣ ё хушбахтиро? Ва доимо ҳамин хел мешавад, ки ман хушбахтиро интиҳоб мекунам.

ДОНИСТАН ХУБ АСТ

1. Наполеон соли 1760 ба дунё омад, Гитлер соли 1889. Фарк 129 сол.

*****

2. Наполеон соли 1804 ба сари ҳокимият омад, Гитлер соли 1933. Фарк 129 сол.

*****

3. Наполеон соли 1816 мағлуб шуд, Гитлер соли 1945. Фарк 129 сол.

*****

4. Наполеон пойтахти Австрия - шаҳри Венаро соли 1809 ишғол кард, Гитлер соли 1938. Фарк 129 сол.

*****

5. Наполеон ба Русия соли 1812 хучум карда буд, Гитлер соли 1941. Фарк 129 сол.

*****

6. Харду дар синни 44-солагӣ ба дунё омада буданд.

*****

7. Харду ба Русия дар синни 52-солагӣ хучум кардаанд.

*****

8. Харду чангро дар синни 56-солагӣ шармандавор бой додаанд.

Киштии укёнусгарди аз ҳама калон

Дар ҷаҳон киштии укёнусгарди мусофиркаши аз ҳама калон киштии «Оазиси баҳрҳо» (OasisoftheSeas) ба ҳисоб меравад. Дарозии он 359,9 м, бараши 47 метр ва баландиаш 72 метрро ташкил медиҳад, ки ин таҳминан баробари баландии бинои 23 ошёна мебошад.

Дар дохили ин киштӣ метавонанд, ки 6,3 ҳазор нафар мусофирон ҷойгир карда шаванд. Шумораи сарнишинон 2,2 ҳазор нафарро ташкил медиҳад. Суръати

он то 22,6 узел (41,9 км/соат) буда, соли 2009 ба истифода дода шудааст.

Тўтии аз сайру гашт мондашуда

Дар яке аз шаҳрҳои Чопон тўтии гуё дар хонае бо зани нафақахур дўстона зиндагӣ мекард. Зан тўтиро дар қафас нигоҳ намедошт. Чун ҳарвақта зан субҳ ба мағоза мерафт, тўтӣ бошад, танҳо дар хона мемонд. Шояд зан фаромўш карда бошад ё ба дили тўтӣ дар хона парвоз кардан зада бошад, ки тирезаи ошхонаро кушода дида, ба берун парвоз мекунад. Ҳамин тавр, ў се шабонарўз дар шаҳр сайр ва парвоз мекунад. Дар охири сеюм рўз аз кўчаҳою биноҳои баландошёна мондашуда дар чорроҳа ба китфи полиси бехатарии роҳ мешинад. Полиси ҳайратзада ҳатто даҳон накушода тўтии донояк суроғаро меғўяд. Баъди ним соат тўтӣ боз дар хонаи худ бо зан ва полис хурсандона ҷой менўшиданд. Зан ба полис меғўяд, ки тўтиро 2 сол пеш харида буд ва як маротибаи дигар ҳам фирор кард, аммо зан ўро дарҳол аз наздикии хона дарёфт намудааст.

5 нафар дуздони аз ҳама боинсофтарин

1. Дузде, ки ноутбуки профессорони Донишгоҳи Утеа (Шведсия)-ро дуздабадуд, ҳамаи маводҳои дохили онро ба воситаи флешка ба соҳибаш баргардонидааст. Вакте профессор дар бораи гум шудани ноутбуки худ дарак ёфт, аз хуш рафт, зеро дар

он заҳматҳои 10 солаи ў сабт гардида буданд. Аммо дузд шахси дуруст будааст, ки пас аз чанд вақт ба профессор флэшкаеро баргардонид, ки дар он ҳамаи маводҳои дарноутбук сабт гардида буданд.

2. Дар яке аз хонаҳои Саксонияи Поёни ғоратгари ярокдор даромад. Вакте ў ба мураббӣ, ки кўдакони ин хонаро тарбия мекард, таҳдид менамуд, як кўдаки 7-сола тамоми пасандозҳои дар хона бударо оварда бағоратгар медиҳад, то мураббиаширо озор надиҳад. ғоратгар бошад, аз ин амали кўдак чунон шарманда гардид, ки ягон танга ҳам нагирифта, аз хона баромадарафт.

3. Дар моҳи октябри соли 2011 дузд аз як автомобил дар истгоҳ мондашуда 2 телефони мобилӣ ва ҳамёни пулро баровард. Вакте ў ба тамошои дохили яке аз телефонҳо шурў кард, дар он ҷо сабти аксҳои парнографии кўдаконро дид. Ин ба дузд чунон таассуротҳои нафратоварро бедор кард, ки ў худро ба ҳукуматдорон таслим намуд, то ки ин ҳолатро ҷустуҷў намоянд. Ба туфайли ҳамкории дузд як марди 46-сола дастгир гардид. Дуздро бошад, бо назардошти ҳолатҳои сабукгардонии ҷазо бо ҳукми суд ҳамагӣ як моҳ аз озодӣ маҳрум намуданд ва ҷарима бастанд.

4. Дузде аз Арабистони Саудӣ, ки то ҳозир маълум нагардидааст, орошотҳои заргарӣ ва ҷавохиротҳое, ки 10 сол пеш дузда буд, ба

соҳибонаш баргардонид. Ба гуфти соҳибони ҷавохирот, нисфишабӣ дари хонашон тақ-тақ шуд ва вакте дарро кушоданд, дар назди дар сумкаи кўхнае ва дар дохили он ин ҷавохиротҳои 10 сол қабл рабудашуда бо номае гузошта шуда буд, ки дўзд барои ин амалаш аз соҳибони ҷавохирот бахшиш пурсидааст.

5. Як шаҳрванди Бразилия, ки автомобилеро рабуд буд, автомобилро ба соҳибаш баргардонид. Яъне телефони соҳибӣ автомобил дар дохили автомобил будааст ва соҳибӣ он ба воситаи ин телефон бо дузд дар тамос шуда, мефаҳмонад, ки айнаи замон дучори бурҳони саҳти молиявӣ мебошад ва аз дузд хоҳиш кардааст, ки мошинро баргардонад.

Интерпол «мурдаи ҷондор»-ро мекофт

Полиси Олмон парвандаи куштори гайри муқаррариро тафтиш мебард. Ба полис корманди фотолаборатория муроҷиат намудааст, ки ба ў барои коркард аксҳоеро пешниҳод намудаанд, ки дар он занни ҷавидидаи огуштаи хун акс ёфтааст.

Ин суратҳо дар Австрия гирифта шуда буданд. Полис оиди ин масъала тафтиширо оғоз намуда, инчунин Интерполро низ хабардор месозад.

Амми ҷӣ хеле NRG-Maagiv иттило медиҳад, яке аз муфаттишон аз ҳаққонӣ будани ин суратҳо шубҳа мекунад. Мувофиқи ақидаи ў аз ҷеҳраи таровати худро гум

накарда, ранги хун низ равшантар аст.

Ин шубҳаи корманди полис дуруст баромад. Вакте кормандони полис ба суроғи соҳибӣ аксҳо ҳозир мешаванд, дарро ба рӯи онҳо ҳамоно «қурбонӣ»-и дар акс тасвирёфта мекушояд.

Зан бардаму солим буда, ин аксҳои даҳшатнокро барои як лоиҳаи калони бадеӣ гирифта будааст.

Дар Хитой духтарчаи дусара таваллуд шуд

Ба волидайн лозим омад, ки аз дугоникҳои худ даст кашанд.

Дар деҳаи наздики шаҳри Суйнин, ки дар музофоти шимолу ғарбии Сичуан ҷойгир аст духтарчаҳои дугоник ба дунё омаданд, ки дар як тан инкишоф ёфта буданд. Онҳо соҳибӣ ду сар, ду сутунмўҳра, ду меъда, ду дил (ки чап танҳо барои як дугоник кор карда ва рост барои ҳар ду кор мекунад). Бокимонда узвҳо умумӣ мебошанд.

- Аз ин сабаб онҳоро амалан ҷарроҳӣ намуда аз ҳам ҷудо намудан ғайримумкин аст. Агар толеашон баландӣ кунад, зинда мемонанд,- чунин изҳор намудааст муовини мудири департаменти хизматрасонии тиббии шаҳри Суйнин Чжан Либин. Чунон дугоникҳо эҳтимолан дар натиҷаи мутатсияи генӣ ҳангоми ҳомиладорӣ ба вучуд омада бошанд. Мутаассифона ҳангоми муоинаи ултрасадо (узи) духтурон онро нидида гирифтанд, чунки зан ду бор аз чунон муоина гузашта буд. Ин падида танҳо пас аз таваллуд маълуми духтурон гардидааст

МАЪЛУМОТНОМА

Оид ба мушоҳидаи малахҳо дар соли 2017 ва гузаронидани ҷорабиниҳои мубориза бар зидди малах дар соли 2018 дар ҷамоатҳои деҳоти ноҳияи Қубодиён ба ҳолати 15.02.2018с.

р/т	Номгӯи ҷ/деҳотҳо	Мавзехо	Майдон га		Аппарат Маттор алад	Хайма алад	Техникаи обкаши	Қувваи кор нафар	Об-литр	Заҳри химикат		Бензин-литр	Дихел-литр
			Пахшпаи га	Тухмгузарҳо га						Норма ба га/гр	Ҷамъ ҳаҷаҷот-литр		
1	Заркамар	Морсувлат	800	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		БоҒчида	700	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		Ҳасаскор	650	150	4	1	1	15	22500	0,200	30	75	75
		Рудақул	750	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		Қалтақул	600	120	3	1	1	10	1800	0,200	24	60	60
		ЧимҒилиш 2	800	250	6	1	1	24	37500	0,200	50	125	125
		ЧимҒилиш 1	700	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		Заркамар	950	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		Бугама	750	150	4	1	1	15	2250	0,200	30	75	75
		Чупон қишлоқ	860	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
2	У-Назаров	Ойхотун	640	120	4	1	1	12	18000	0,200	24	60	60
		Чамъ	8200	1990	51	11	11	196	282300	0,200	398	995	995
		Деҳаи 8-март	1600	400	10	1	1	40	60000	0,200	80	200	200
		Чар-сой	800	200	5	1	1	20	30000	0,200	40	100	100
		Апачи	1200	300	7	1	1	30	45000	0,200	60	150	150
		Чамъ	3600	900	22	3	1	90	135000	0,200	180	450	450
		И.Ниёзов	1300	300	7	1	1	30	45000	0,200	60	150	150
		Юлдуз-қоқ	1100	250	6	1	1	24	37500	0,200	50	125	125
		Хлоп-завод	600	150	4	1	1	15	22500	0,200	30	75	75
		Чамъ	3000	700	17	3	1	69	105000	0,200	140	350	350
3	И.Ниёзов	Полвон-туғай	1850	480	11	1	1	45	60000	0,200	86	250	250
		Телевишка	800	250	6	1	1	24	37500	0,200	50	125	125
		Равшанобод	1750	425	11	1	1	45	60000	0,200	85	240	240
		Патга	800	300	7	1	1	30	43000	0,200	60	150	150
		Бадахшон	1600	500	11	1	1	50	75000	0,200	100	250	250
		Қурчалол	1200	400	10	1	1	40	60000	0,200	80	200	200
		Ноҳия	22800	5895	146	23	23	569	796000	0,200	1179	3010	3010
		Чамъ											

ҲАМЛАИ МАЛАХ

Феълан ҷиҳати мубориза бо малах ситоди доимамалкунанда таъсис дода шуда дар ин замина корҳои фаҳмондадихӣ пурзӯр карда мешавад. Сармутаҳассис оиди мубориза бар зидди малах Қулмаҳмад Раҷабов дар сўҳбат ба рўзномаи «Тахти Қубод» гуфт: малахи марокашӣ аз зумраи ҳашароти зиёновари ҳафноқест, ки дар сурати ба зуди маҳв накардани онҳо теъдодашон афзуда, чун сели бало ҳосили киштзорҳоро нобуд хоҳад кард. Дар гармии ҳаво ҳар як малах то 95-100 адад тухм мегузорад ва баъди як муддат теъдоди ба маротиб бештари ин ҳашарот ба зироатҳо хучум мекунад.

Дар адиру пуштаҳо, инчунин ҷароғоҳҳои ҷамоатҳои деҳоти Заркамар, У.Назаров, И.Ниёзов, Навобод ва Н.Хусравбахрипешгириазтаҳдидималах раёсати кишоварзӣ ва мутахассисони соҳа ҷораву тадбирҳои амалӣ андешида истодаанд. Дар сурати то 10-15 рӯзи дигар нобуд нашудани малахҳо ҳаво гарм шуда, шумораи малахҳо зиёд шуда теъдоди ноқофии кормандони ситод дар назди офати малах очиз мемонад. Агар дар минтақаҳои дар ҷадвали зер оварда шуда, ки ҷойи тухмгузори малахҳо муайян гардидааст саривақт корҳои маҳвкунӣ бурда нашавад дар минбаъда ба киштзорон ҳамлавар гардида, боиси талафот ва бӯҳрони ваъзи иқтисодӣ шудани аз эҳтимол дур нест, меафзояд дар идомаи сўҳбат Қ.Раҷабов.

ВАТАННИ МУДОФАА ҚИЛИШ-МУҚАДДАС БУРЧ

Давлат армиясиз бўлмайди. Ҳар бир замонда ҳам давлат тузилишининг қайси шаклида бўлмасин, ўз армиясига, лашкарига эга бўлган. Армия мамлакат сарҳадларини ташқи душман ҳужумидан сақлаш билан бирга, фуқароларнинг мамлакат ичкарисиди тинч ва осойишта яшашига кафолат бўлиб келган.

Тоҷикистон Республикаси миллий Армияси Тоҷикистон Республикаси Мустақиллиги йилларида ва таъсис этилганининг 25 йили ичида мустақкам ҳарбий мудофаа базасига ва таҷрибали, малакали касбий кадрларга эга бўлиб, сифат ва миқдор жиҳатдан тараққий этаётган давлатлар армияси каторидан ўрин эгаллади.

Шонли армиямиз 1993 йил 23 февралда таъсис этилди. Миллий Армиянинг ташкил топишига асос бўлган биринчи ҳужжат бу Тоҷикистон Республикаси Олий Шўроси Раиси Эмомали Раҳмон имзоси билан 1992 йил 18 декабрда “Тоҷикистон Республикаси Қуролли Кучлари тўғрисида”ги 3-рақамли Фармони ҳисобланади. Тоҷикистон миллий Армияси таъсис этилган кунлар мамлакатимиз шахрвандлик уруши гирдобиди буғилиб ётган давлар эди. Давлатимиз мустақиллиги ҳаммаси бўлиб, бир ёшга қадам қўйган, нотавон кимсалар ўзларининг хорижлик ҳўжалари ёрдами билан ёш мустақил давлатимизни ҳалокат гирдобига тортиб, янчиб ташлаш пайида эди. 1993 йил 23 февралда пойтахт Душанбе шахрида Тоҷикистон Республикаси Қуролли Кучларининг ҳарбий паради бўлди. Ушбу кун мамлакатимизда Тоҷикистон Миллий Армияси таъсис этилган кун сифатида таърих саҳифаларида муҳрланди. Ўтган 25 йил мамлакат миллий армия тарихида шонли йиллар бўлиб ҳисобланади. Бу йиллар Армия учун жасорат ва матонат, чиникиш, маҳорат ва мала-

ка олиш йиллари бўлди. Миллий Армиямиз шахрвандлик уруши йилларида Конституцион давлатни ҳимоя қилиш учун бўлган жангларда чиникди, ҳарбий таҷрибага эга бўлди.

Эндиликда Тоҷикистон Республикаси Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Шанхай Ҳамкорлик ташкилоти шартномалари комил ҳуқуқ аъзоси сифатида ўз армиясини мазкур ташкилотга аъзо ҳисобланган давлатлар Армияси билан муштарак ҳарбий тактик машқларга иштирок этишини таъминлаб, ҳарбий соҳада ажойиб муваффақиятлар соҳиби бўлмоқда. Буни Тоҷикистон Армиясига берилаёган баҳолар мисолида мушоҳида этиш мумкин. Эндиликда Тоҷикистон Армияси Тоҷикистон Мустақиллигини мустақкамлашга, уни кўз қорачиғидек асрашга қодир бўлган қалқон ва кўрғондир. Тоҷикистон Армияси қисмларида йигитларнинг хизмат бурчини ўташи учун иқтисодий, маънавий ва моддий шароитлар муҳайё этилган.

Тоҷикистоннинг ҳар бир ор-номусли йигити Тоҷикистон Армияси сафида хизмат қилмоғи лозим. Бу уларнинг конституцион бурчи ҳисобланади. Тоҷикистон Республикаси Конституцияси “Инсон ва фуқаронинг ҳуқуқлари, эркинликлари, асосий вазифалари “ бобининг 43-моддасида “Ватанни мудофаа қилиш давлат манфаатларини, унинг истиқлолиятини, хавфсизлигини ва мудофаа иқтидорини мустақкамлаш фуқаронинг муқаддас вазифаси. Ҳарбий хизмат тартибини қонун белгилайди” деб ёзиб қўйилган.

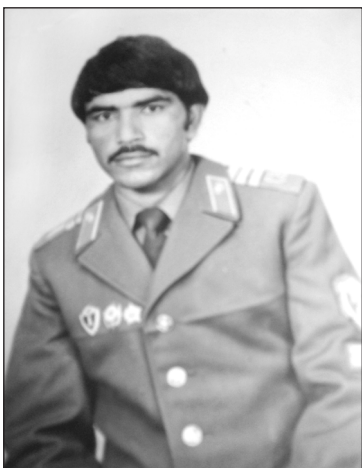
Хизмат қил, йигитлик бурчингни оқла, Мардмисан, ёшликнинг номусин сақла. Армия халқингнинг қалъа - кўргони, Шу қалъа - кўргоннинг бўлгин посбони.

АБДУЛЛОЕВ М.

АРМИЯ–ҲАЁТ МАКТАБИ

Армия бу чиникиш мактаби. Армия хизмати ҳаёт мактаби десак хато қилмаймиз. Чунки киши у ерда ўзини идора қилишга, сабр –тоқатли бўлишга, қийинчиликларга чидаш бериб, уни мардонавор енгиб ўтишни ўрганади. Аскар ҳамма ишнинг урдасидан чиқиши керак. Ватанни ҳимоя қилиш билан бирга унга содиқ бўлиш, уни севиш, Ватан тупроғини азиз билиш, Президентга, халққа содиқ бўлиш каби ҳислатларни ўзида мужасамлаштирган бўлмоғи лозим. Шунинг билан бирга ҳарбий қурол ва яроқларни ишлата билиши, ҳатто овқат пишира олиши, қийим ва кечакларини юва олиши, тикиш ва тугма қадашни билиши, ямоқ қилишни урдасидан чиқмоқлиги керак. Шу маънода армия – ҳаёт мактаби, чиникиш ва маҳорат майдонидир. Буни мен ўз таҷрибамдан ўтказиб айтмоқдаман. 62 баҳорни қаршиламоқдаман. Ҳамма дўстларим ва синфдошларим Ватан олдидаги йигитлик бурчини ёруғ юз билан ўтаб қайтишган.

Биз тенги ёшлар собик

Шўро даврида армияга хизмат қилиб, йигитлик бурчини ўташни “шараф ва ор –номус”, - деб билишарди. Ҳозир ҳам шундай бўлмоғи керак. Тақдир тақозаси билан 1978-1980 йиллар Қозоқистоннинг Байканур космодромида хизмат қилиш бахтига муяссар бўлганман. У ерда бўлган хизмат ҳаётимнинг энг яхши лаҳзалари бўлиб, келгуси ҳаётим, меҳнат фаолиятим учун асос бўлди, десам хато бўлмас. Зеро Байканурда санитария қисми дерматология диспансерида кичик тиббий ходим бўлиб ишладим. Медитсина ходими бўлиш ёш-

ликдаги орзуим эди. У ерда ҳарбий чиникиб, фелдшерлик курсида ўқиб, фелдшер бўлиб ишладим. Соҳа нозикликларини пухта ўрганиб қайтдим. Бу таҷрибаларим Душанбе тиббий билим юрти (ҳозир Медитсина коллежи) да ўқиб олган билимларим билан уйғунлашиб, маҳорат, малака ва таҷриба касб этди. 1980 йилдан бошлаб ноҳия марказий касалхонаси тери ва венерология диспансерида таҷрибали дерматолог хожи Амир Баратов ва Жумаевлар билан ишладим. Бир неча бор малака ошириш курсларида ўқиб, маҳоратимни с а й қ а л л а ш т и р и ш г а муваффақ бўлдим. Бир муддат терапия бўлимида фелдшер бўлиб ишладим. Тер ёрдам пунктида ҳам ишла ганман. Буларнинг ҳаммасига ҳарбий хизмат вақтида тўплаган малака ва кўникмаларим асос бўлди. Ёшларга айтмоқчи бўлган гапим шуки :Ватан хизматидан бўйин товламанг. Бу йигит кишига ярашмайди.

Бекмурод Давлатов (суратда) медитсина ходими

ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ШАРАФ ДЕБ БИЛИБ

Ашургул опа беш фарзанднинг онаси. Ашургул опа турмуш ўртоғи Шарофиддин билан уларни ок ювиб, ок тараб улғайтирди. Фарзандларнинг барчаси ҳам меҳнатсевар, ота-оналарига меҳрибон дилбандлар бўлиб улғайишган. Айниқса, Юнусжони бошқача. У 18 баҳорни қаршилаб, Сугд вилоятининг Конибодом ноҳиясидаги Тоҷикистон Республикаси Қуролли Кучларининг “Н” қисмида ҳарбий хизматда. Мана 6 ой бўлибдики, телефон жириглаб қолса “ўғлим Юнусданмикан”, - дея телефон тугмачасини босиб “Лаббай” деганда, албатта, Юнусжонининг ширали овози эшитилади. Она қалби хаприк, юраги соғинчдан интиқиб, ўғилжони билан мириқиб гаплашиб, хуморидан чиқади. Юнус ҳар доимгидек онасига сўлим Конибодом шаҳрининг ўрикзорлари, у ердаги озодалиқ, саранжому саришталик шаҳар марказидан унча узоқ бўлмаган “Шаҳидқараянтоқ” қишлоғи

этакларида мавжланиб ётган тожик денгизи- Қайракўм сув омборининг кўм-кўк сувлари, у ердаги ободонликлар, ўзгаришлар, маданият ва маънавиятнинг баландлиги ҳақида гапириб беради. Албатта кўҳна Кубодиён ва сўлим қишлоғи “Чорбоғ” ҳақида соғинч билан сўрайди. Ака ва укалари, опа –сингиллари аҳолини ҳам сўрашни унутмайди. Телефон гўшагини олган оила аъзолари Юнуснинг мантикий фикрлари, дадил сўзларини эшитиб, унинг олти ой ичида

анча улғайганини, дунёқараши ўзгаришини сезишади. Юнуснинг халқига, яқинларига бўлган муҳаббатини туйишади. Ҳарбий хизмат йигитни ҳар томонлама чиниктирганини яққол сезишади.

Ражабалиев Юнус Шарофиддинович қалб амри билан ихтиёрий равишда она ватан хизматида бориб, йигитлик бурчини шараф билан ўтамоқда. Унинг ихтиёрий ҳарбий хизматга борганлиги ҳамкишлоқларини ҳам бундай жасоратга ундамоқда. Ҳадемай ҳарбий хизмат ҳам тугайди. Юнусжон дўстларига хизмат таассуротларини тўлқинланиб гапириб беради. Бунга ҳеч қанча вақт қолмади. Унинг ёруғ юз билан ҳарбий хизматдан қайтишини кутаётган ота-оналари, эл-юрт ҳамиша дуода. Ота-она ва эл-юрт дуолари эса албатта ижобат бўлғай.

Суратда: Юнус Ражабалиев Муҳаммад Исо

МОҲИР НОНПАЗЛАР КЎРИГИ

Куни кеча Ишмурод Ниёзов номли қишлоқ жамоатида таълим муассаларининг “Баҳор келинчағи” конкурси ва нон маҳсулотлари кўргазмасига бағишланган қизиқарли ажойиб тадбири бўлиб ўтди. Тадбирда мазкур қишлоқ жамоатининг 8,9,10,47-умумий ўрта таълим муассасалари толибилмлари куч синашдилар. Барча йиғилганлар кўргазмага қўйилган ширин кулчалар, чапоги, гирдача, ширмон нон ва фатирлар тайёрлашга моҳир нонпазлар маҳоратига юксак баҳо беришди. 47-умумий ўрта таълим муассасалари ўқувчилари тайёрлаб келган нон маҳсулотлари, ҳамда баҳор келинчағининг чиройли чиқишлари барча йиғилганларга манзур бўлди. Ноҳия ҳукумати раиси муовини Т.Шарипова ва ноҳия ҳукумати бўлим мудир Х.Зарипова томонидан биринчи деб топилган ўринга 47 –ўрта таълим муассасаси ўқувчилари муваффақ бўлишдилар.

Суратда: кўрик голиблари: 47 –УЎТМ ўқувчилари ТОҒАЕВ Д.

САЛОҲИЯТ-ТАЪЛИМНИНГ САМАРАЛИ ШАКЛИ

БАДИЙ АСАР МАТНИ УСТИДА ИШЛАШ, МАТНИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИШ, РЕЖА ТУЗИШ

Таълимнинг замонавий, салоҳият ва интерактив усуллари таълим самарадорлигини ошириш билан бирга, ўқувчининг дарсга бўлган қизиқишини ҳам таъминлайди. Бунинг "Бадиий асар матни устида ишлаш, матнни таҳлил қилиш, режа тузиш" мавзусида 9-синфда адабиёт фанидан Низомий Ганжавийнинг "Хусрав ва Ширин" достони мисолида кўриб чиқайлик.

Бадиий асар матни устида ишлаш, матнни таҳлил қилиш, режа тузиш ўқитувчидан катта малака ва масъулият талаб қилади. Чунки у ёки бу матнни ўқувчиларга ўргатиш учун ўқитувчининг ўзи бу асар матнидан хабардор бўлиши, асар композитсиясини, суюжетини, тугун ва кульминацион нуқтасини фарқлай олиши керак бўлади. Зеро 5-синфда, масалан, "Зумрад ва Қиммат" эртагини ўрганиш вақтидаёқ ўқувчиларни асар матни устида ишлашга ўргатиб борилмоғи лозим.

Матн устида ишлаш дарсларини ташкил қилишда интерактив таълим усуллари жуда кўл келади. Интерактив усули ўқитувчи ва ўқувчи ўртасидаги ҳамкорликни талаб қиладиган усул. Бу усулнинг қулайлиги шундаки, ўқувчи масъулиятни дарк қилади, фикрлашга ўрганади. Журъат қилиб, ўз фикрини айта олишга рағбат пайдо қилади. Ижодий қобилияти шаклланади. Ўқитувчи таълим сифатини ошириши учун ва керакли натижаларга эришмоғи учун дарснинг мавзуси, жиҳози, таълимий ва тарбиявий мақсадларини, таълимнинг замонавий усуллари режалаштириб олмоғи керак. Бунинг учун ўқитувчи технологик харита тузади.

Матн устида ишлаш дарсларини 9-синфда Низомий Ганжавийнинг "Хусрав ва Ширин" достони мавзусини ўтиш мисолида кўриб чиқайлик.

Мавзў: "Хусрав ва Ширин" достони матни устида ишлаш, матнни таҳлил қилиш ва режа тузиш.

1. Дарснинг мақсади: Матнни ўрганишда ўқитувчи ва ўқувчиларнинг манфатли ҳамкорлигига эришиш. Гўруҳ бўлиб ишлашни такомиллаштириш, таълим жараёнида ўқувчиларнинг ўзаро муошират одобини тўғри йўлга қўйиш

2.Вазифа: Ўқувчилар билан гўруҳ бўлиб ишлашда уларнинг ҳавасманд қилиш, мавзунини баён қилишда ва жавоб беришда имконият яратиб бериш.

3. Дарс жиҳози: 9-синф дарслик китоби, Низомий Ганжавий портрети, схема, доска, карточкалар.

4. Дарс усуллари: Фикрий ҳужум, ўқувчиларни гўруҳларга бўлиш, кластер усули, тўхтаб-тўхтаб ўқиш усуллари.

1-қадам. Ташкилий қисм: Ўқитувчи ўқувчиларни бир неча гўруҳга бўлади. Ҳар бир гўруҳга 5 тадан ўқувчи киритилади. Ҳар бир гўруҳ ўзига спекр ва котиб сайлайди. Гўруҳга ном қўяди. (Вақт 2 минут.)

2-қадам. Ўқувчиларга фикрий ҳужум уюштирилади. Ҳамса ҳақида нималарни биласиз? (Вақт 5 минут.)

Ўқувчилар тахминан шундай жавоб берадилар. (Ҳар бир гўруҳдан интихобан сўралади.)

-Ҳамса арабча сўз бўлиб, беш дoston демакдир. Низомий Ҳамса ёзган шоирдир.

Яна бир гўруҳ:-Низомий Ҳамсаси қуйидаги дostonларни ўз ичига олади."Махзан-

ул асрор"(Сирлар хазинаси), "Хусрав ва Ширин", "Лайли ва Мажнун", "Ҳафт пайкар", "Искандарнома".

3-қадам. Ўқитувчи дарс мавзусини доскага ёзади. "Хусрав ва Ширин" достонини қисқача мазмунини тушунтиради. Шу ўринда ўқитувчи тўхтаб-тўхтаб ўқиш усули орқали дostonнинг мазмунини тўхтаб-тўх?. Шу ўринда гўруҳга мурожаат қилинади. Гўруҳ аъзолари-бирин-кетин қўл кўтаришиб, "Унинг ўғли Ҳурумуз эгаллайди", дея жавоб беради.

Ўқитувчи яна давом этади.

-Ҳурумуз адолат билан иш юритади. У Худодан фарзанд тилайди. Худо фарзанд бергач, унга Хусрав Парвиз деб ом қўяди. У тажрибали муаллимлар кўлида таълим олади. Баркамол йигит бўлиб ўсади.

Хусравнинг рассом хизматкори бор эди. Ўқитувчи тўхтаб яна ўқувчиларга мурожаат этади. Унинг номи нима эди ва унга нимани хикоя қилиб беради?

-Гўруҳ аъзолари:

- Хусравнинг Шопур деган рассом хизматкори бор эди. У бир кун унга Арман ўлкаси, подшоҳи Меҳинбону ва унинг гўзал жияни Ширин ҳақида маълумот беради. Хусрав Шириннинг гўзаллигини эшитгач, унга ғойибона ошиқ бўлиб қолади.

Ўқитувчи яна матнни ўқишни давом этади. Тўхтаб-тўхтаб ўқиб, ўқувчиларга мурожаат қилиб бораверади. (15 минут).

4-қадам.

Гўруҳ аъзолари топшириқ ёзилган карточка олади. Вақт 5 минут.

1. Хусрав нега Арманга келади?
2. Ширин нега Мадойинга келади?
3. Баҳром Чўбин нега исён кўтаради?
4. Хусрав нега Румга жўнайди?
5. Фарҳод ким? У ҳақида нималарни биласиз?

Ўқитувчи ҳар бир гўруҳ жавобларини эшитади.

5-қадам. Кластер усули билан ўқувчилар яна таҳлил қилишга ўтади. (Вақт 15 минут, ҳар бир гўруҳ вакили 3 минутдан чиқиш қилади.)

1-гўруҳ: -Хусрав ҳақида маълумот беринг?

2-гўруҳ:- Ширин ҳақида маълумот беринг?

3-гўруҳ: Фарҳод тимсолини таҳлил қилинг?

4-гўруҳ:Шеруя тимсолини таҳлил қилинг?

5-гўруҳ: Меҳинбону ҳақида нима биласиз?

5-қадам: Яқуний суҳбат 3 минут.

Барча гўруҳларга саволлар: Достон матнини ўқиб, қандай таассуротлар олдингиз?

Ўқувчилар жавоби иштиролгач, ўқитувчи қўшимча фикрларни айтади.

Гўруҳ аъзоларига баҳо қўйилади.

Уйга топшириқ берилади.

Эссе ёзиб келиш топширилади.

Хулоса ўрнида. Таълимнинг интерфаол усуллари орқали ўқитувчи дарс самарадорлиги оширишга эришади, салоҳиятлиликини таъминлайди. Салоҳиятли ўқитувчи таълимнинг бу илғор усуллари дарс жараёнида муваффақиятли таъминлаб, мақсадга ноил бўлади. Ўқитувчи ва ўқувчи орасида фаол муносабат йўлга қўйилади.

М. АБДУЛЛОЕВ,
47-УЎТМ ўқитувчиси

ЯШАШ ЗАВҚИ

КИЧИК ҲИКОЯ

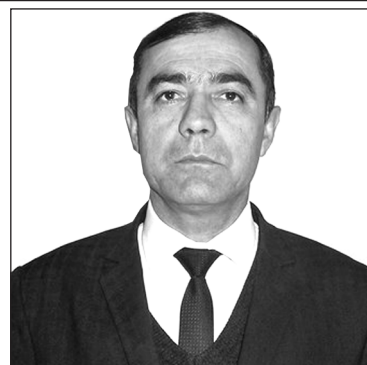
Бозор йўли четида бекат ёнида мажруҳлар аравасида ўтириб, туфли ертиқларини чакконлик билан чоклаб, крем суртаётган киши эътиборимни тортди. Уста ўз ишига моҳир кўринарди. Юзида ўз касбидан мамнунлик ўз аксини топгандек эди. Ўзига узатилган иш ҳақини мамнун бўлиб олар, ёнида турган болакайнинг (афтидан ўғли бўлса керак) чўнтагига солиб қўярди.

Бу ярим жон одамнинг ҳаётга бўлган завқи, яшашга интилиши, ҳалол меҳнат қилиб ризки рўзини топаётган, фарзандга бўлган меҳрини кўриб таъсирланиб кетдим. Унинг қўл меҳнати билан мисқоллаб топаётган пули,

оиласига албатта барака келтиришини ич-ичимдан ҳис қилиб қалбим яйраб кетди.

Қани энди иложи бўлса-ю, текин томоқ, бировлар ҳисобидан кун кўриб келаятган кимсаларни тўплаб "Кўринг, сизларнинг тўрт мучалингиз бут бўла туриб, тоғни урса талкон қиладиган куч-қувват бўла туриб, нопок ва ҳаром ишларга қўл урасиз. Инсон шаънига доғ бўладиган амалларни қиласиз. Бу инсон эса ногирон бўла туриб, ҳалол меҳнат нонини еб, ҳаётдан завқланиш ҳиссини туймоқда. Ҳаёт ширин, ундан завқланиб яшаш ундан ҳам ширин.

Эргашева ДИЛНОЗА

ҲАМДАРДӢ

*Дардо, ки дар ин замонаи ҳампарвард
Ҳайфо, ки дар ин бодияи умрнавард,
Ҳар рӯз фиरोқи дӯсте бояд дид,
Ҳар лаҳза видоӣи ҳама мебояд кард*

Гардуни бевафо боз тире аз аҷал сӯи мо андохт. Марги нобаҳангом аз байни мо яке аз шахсиятҳои хоксору ҳалим Имомиддин Расулзода - мудири шўъбаи умумӣ, назорат ва муроҷиати шаҳрвандонро ки шомии 25-уми феввали соли равон дар асари сактаи қалбӣ дар синнӣ 56 солағӣ ба ин ҷаҳон падруд гуфт, ба дунёи хомӯшон бурд.

Дар ин лаҳзаҳои лаболаб, ҳамбору ҳасратнок кормандони дастгоҳи раис ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия ба аҳли хонавода ва пайвандони марҳум ибрази тасалият мекунанд.

Аҳли эҷоди рӯзномаи «Тахти Қубод» ҳамшарики наздикону пайвандони марҳуманд, ки айна ҳол рӯзҳои душворро аз сар мегузаронанд. Ба онҳо сабри чамил хоста хонаи охираи марҳумро обод, ҷояшро ҷаннат меғўем!

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дода шуд маълумотномаи мазкур дар он ҳусус, ки Сертификати ҳуқуқӣ истифодаи замини наздиқавлигии шаҳрванд Тағойназаров Зиёдулло дараҷаи №0346897 дар асоси қарори ҷамоати деҳоти ба номи И.Ниёзов аз 02.02.2007 сол, тахти №15 ба қайд гирифта шудааст эътибор надорад.

* * * *

Номаи камоли гумшудаи силсилаи БР №237108, ки онро МТМУ № 34 соли 1989 ба Буракова Сабоҳат Насибовна баъди хатми синфи 10 додааст, эътибор надорад.

* * * *

Номаи камоли гумшудаи силсилаи АБ №265774, ки онро МТМУ № 37 соли 1991 ба Шарипова Гулзира Подобоновна баъди хатми синфи 11 додааст, эътибор надорад.

ТАХТИ ҚУБОД

Муассис: Мақомоти иҷроияи

Ҳокимияти давлатии ноҳияи Кубодиён

Саррмуҳаррир: АДОЛАТ Сайфуллозода

Нишонии мо: 68943, н.Кубодиён кўчаи И.Сомонӣ 88.

Рӯзнома 23 декабри соли 2013 тахти №0307/ рз дар Вазорати Фарҳанги ҚТ ба қайд гирифта шудааст.

Рӯзнома ба хотири гуногунандешӣ мақолаҳо ҷоп мекунад, ки ба мавқеъ ва назари ҳайати эҷодӣ метавонад мувофиқат накунад ва зимнан идораи нашрия масъулият-ро ба дӯш нагирад, дастхат ва суратҳо баргardonида намешавад.

Телефон барон тамос: 93-842-36-25

Адади наишр 3100 нусха

Рӯзнома дар ҚСҚ «Матбааи Қўргонтеппа»

вилояти Хатлон ҷоп шудааст

Тарроҳ: Азизов ЗАФАРҶОН

Супориши №51